

³⁷¹
UTSJOKI 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
Varhaismesoliittisen asuinpaikan kaivaus 19.6.-8.7.2006

Jarmo Kankaanpää & Tuija Rankama

SISÄLLYSLUETTELO

Perustiedot	2
Kohde ja tutkimusjärjestelyt	3
Kenttätyöt	4
Koordinaatisto ja korkeus	4
Kaivaus	4
• Pintakerros	4
• Kerros 1	5
• Kerros 2	5
• Kerros 3	5
• Kerros 4	5
• Kerros 5	6
• Kerrokset 6-7	6
Kiinteät rakenteet ja likamaaläikät	6
Löydöt	6
Sertti	6
• Nuolenkärjet	7
• Sälekaapimet	7
• Uurtimet ja uurrinsäleet	7
• Retusoidut säleet ja säleen katkelmat	8
• Muut esineet	8
• Säleet ja säleen katkelmat	8
• Mikrouurrin	8
• Säleytimet ja niiden katkelmat	8
• Ydintabletit	8
• Iskupinnan uudistusiskokset	8
• Trimmausiskokset	9
• Muut iskokset	9
• Fragmentit	9
Kvartsi	9
Kvartsiitti	9
Liuske	9
Kivilaji	9
Palanut luu	9
Hiilinäytteet	10
Asuinpaikan laajuus ja ajoitus	10
Kuvaluettelo	11
Dialuettelo	13
Digitaalikuvaluettelo	15
Karttaluettelo	18
Kuvat	19
Kartat	25

PERUSTIEDOT

UTSJOKI ³⁷¹226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA *

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 19.6.-8.7.2006

Jarmo Kankaanpää & Tuija Rankama

Kylä: -

Tila: Valtionmaa

Peruskarttalehti 3932 04 VETSIJÄRVI

p = 7736 42, i = 3519 84 (GPS)

z = 280,7 m

Kaivauslöydöt: KM 35917:1 – 1103 (diar. 18.8.2006)

Valokuvat: 1-87

Diat: 1-74

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

T. Rankama & J. Kankaanpää, inventointi 2002, löydöt KM 33619:1-31.

J. Kankaanpää & T. Rankama, koekaivaus 2004, löydöt KM 34574:1-309

J. Kankaanpää & T. Rankama, kaivaus 2005, löydöt KM 35224:1 – 2309

2006 kaivetun alueen pinta-ala: 43 m² (ml. 3 erillistä ja 2 kaivettuun alueeseen liittyvää koeruutua á 1 m²).

Koeruuduin tutkitun alueen laajuus: n. 150 m².

* KOHTIPELJE ANNETTU 2002 MUSEOVIRASTOSSA JO KÄYTTÖSSÄ
OLUT NRO 226, JOKA ON KORJATTU 2005 NROKSI 371

KOHDE JA TUTKIMUSJÄRJESTELYT

Utsjoen Vetsijärvi sijaitsee n. 274 m:n korkeudessa tunturiketjujen välisellä laakealla tasangolla, 30 km kaakkoon Utsjoen kirkonkylästä. Järvellä on kolme paikallisten asukkaiden omistamaa kalamökkiä mutta ei vakinaista asutusta. Kesän 2006 kaivauksessa tutkittu kohde Utsjoki ²²⁶ Vetsijärvi 7 Sujala sijaitsee järven etelärannalta työntyvässä, moreeniharjun muodostamassa pitkässä niemessä. Kohde löytyi Tuija Rankaman ja Jarmo Kankaanpään Vetsijärven alueella suorittamassa yksityisessä inventoinnissa kesällä 2002 (ks. inventointikertomus ”Utsjoki Vetsijärvi, arkeologinen inventointi 18.-23.7.2002” MV ark. os. top. arkistossa). Kohdetta pidettiin aluksi (mm. inventointikertomuksessa) myöhäiskivikautisena, mutta löytöjen joukosta tunnistettiin myöhemmin norjalaisien arkeologien ”tuffisertiksi” kutsumaa raaka-ainetta muistuttavasta hienorakeisesta kivistä valmistettuja säleiden katkelmia, jotka viittasivat varhaismesoliittiseen, silloisen oletuksen mukaan mahdollisesti Norjan rannikon varhaiseen Komsan kulttuuriin liittyvään asuinpaikkaan.

Kohteessa suoritettiin koekaivaus kesällä 2004 (ks. koekaivauskertomus ”UTSJOKI ²²⁶ VETSIJÄRVI 7 SUJALA, kivikautisen asuinpaikan koekaivaus 27.6.-3.7.2004” MV ark. os. top. arkistossa). Koekaivauksessa todettiin Vetsijärven niemelle vievällä ajouralla kaksi tiheää löytökessittymää, yksi Eero Sujalan mökin kohdalla (Alue 1) ja toinen tästä n. 200 m etelään (Alue 2). Löytöihin kuului huomattava määrä säleitä ja niiden katkelmia, kaksi säleydintä sekä kokonainen ruodollinen nuolenkärki. Molemmat ytimet ja nuolenkärki löytyivät Alueelta 2. Löytöjen raaka-aine oli pääasiallisesti edellä mainittua sertiä, mikä viittasi Norjan rannikon alueelle, mutta nuolenkärki oli selvästi itäeurooppalainen, ns. jälkisvidryläisille kulttuureille ominainen tyyppi. Kysymys Sujalan asutuksen alkuperästä jäi auki.

Kesällä 2005 Alueella 2 suoritettiin varsinainen tasokaivaus, pinta-alaltaan 33 m² (ks. kaivauskertomus ”UTSJOKI ²²⁶ VETSIJÄRVI 7 SUJALA, Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 19.6.-2.7.2005” MV ark. os. top. arkistossa). Kaivauksessa avattiin arvion mukaan hieman yli puolet koekaivauksessa todetun esinekesittymän alueesta. Löytöihin kuuluu n. 4800 kiviesinettä ja iskosta, joista n. 99,5% oli sertiä, lopun ollessa pääasiassa kvartssia ja liuskemäistä kiveä. Serttiaineiston tunnistettavissa oleva osa liittyi poikkeuksetta säletekniikkaan; mm. yli 30% serttilöydöistä oli säleitä tai niiden katkelmia. Esineiden joukossa oli myös kolmisenkymmentä sälenuolenkärjen katkelmaa, jotka liittyivät asuinpaikan selkeästi jälkisvidryläiseen kulttuuripiiriin. Kaivauksessa saatiin talteen myös puuhiiltä ja palanutta luuta, joista tehdyt radiohiilianalyysit (Hela-1102-1104) antoivat asuinpaikalle iäksi yli 10 000 kalenterivuotta.

Jotta asuinpaikka saataisiin tutkituksi loppuun, kohteessa järjestettiin jatkokaivaus kesällä 2006. Kenttätyöt rahoitettiin National Geographic Societyn myöntämällä apurahalla. Kaivauslupa haettiin edellisvuoden tapaan hallinnollisista syistä Jarmo Kankaanpään nimissä, mutta käytännössä kaivausprojektin suunnittelusta ja toteutuksesta vastasivat jälleen Kankaanpää ja Rankama yhdessä. Kenttätöissä olivat apuna arkeologian opiskelijat Ingrid Brødholt, Tale Dæhlen, Lucia Koxvold, Anneli Nesbakken, Grethe Pedersen ja Hege Vatnaland Oslon yliopistosta. Tutkimusprojektiin liittyen mukana oli viikon ajan myös geologi Ulrika Syrjävaara, joka selvitti Vetsijärven järvihistoriaa. Kuljetukset Utsjoen Puksalasta kaivauspaikalle ja takaisin hoitivat jälleen Eero, Arne ja Antti Sujala. Majoitustiloiksi vuokrattiin edellisvuosien tapaan Eero Sujalan kalamökki, joka sijaitsee kohteen lähellä. Kaivausvälineistöä vaaituskone lattoineen, prisma, luoti, sekä osa kelamitoista ja tuumastukeista saatiin lainaksi Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineelta.

Tässä kaivauskertomuksessa ja siihen liittyvässä löytöluettelossa käytetään säletekniikkaan liittyvää terminologiaa, joka poikkeaa monessa suhteessa kvartsiteknologian terminologiasta. Terminologiasta on tarkempi selostus vuoden 2005 kaivauskertomuksessa.

KENTTÄTYÖT

Koordinaatisto ja korkeus

Kaivausalue paalutettiin käyttäen hyväksi v:n 2004 koekaivauksen yhteydessä luotua, 6” rautanauloilla maastoon merkittyä koordinaatistoa, jonka peruspiste $x=500/y=400$ sijaitsee 60 metriä Eero Sujalan mökin kaakkoisnurkalta kaakkoon (kompassisuuntaan 133°). Koordinaatiston luvut kasvavat pohjoiseen (x) ja itään (y). Koordinaatiston pohjoissuunta (x-akseli) on kompassilukuna 349° ; kartoissa esiintyvä pohjoisnuoli osoittaa neulapohjoiseen. Koordinaatiston peruslinjan suunta peruskartalla on $352,5^\circ$. Kiintopisteiden korkeudet mitattiin vuonna 2004 siirtämällä korkeus Sujalan mökiltä n. 3 km etelään sijaitsevasta valtionverkon kiintopisteestä 26P4 (275,70 m) järven pinnan kautta kiintopisteelle 1 (282,26 m) ja siitä edelleen pisteelle 2 (280,94 m). Vuoden 2006 kaivauksessa käytettiin vain jälkimmäistä kiintopistettä. Tarkemmat tiedot suuntimista ja mittauksista löytyvät v:n 2004 koekaivauskertomuksesta. Vaaituskoje pystytettiin samoille paaluille kuin edellisinä vuosina ja korkeus säädettiin samaksi kuin aikaisemmissa kaivauksessa (lukema KP 2:sta 121, kojeen korkeus 282,15 m mpy.), joten eri vuosien kaivauskarttojen vaaitusluvut ovat verrannolliset.

Kaivaus

Vuoden 2006 kaivausalue paalutettiin vuoden 2005 kaivausalueen länsi- ja eteläpuolelle (ks. tasokartat). Kaivaus rajoittui aluksi lännessä linjaan $y=356,00$ ja etelässä linjaan $x=320,00$, mutta aluetta laajennettiin myöhemmin metrillä molempiin suuntiin. Alueen sisään jäi kaksi vuoden 2004 koekaivauksen koeruutua (322/357 ja 325/357), jotka luonnollisesti jätettiin kaivamatta. Myös ruutu 326/358 jätettiin siinä kasvavan tunturikoivun takia aluksi kaivamatta, mutta ympäröivien ruutujen löytöjen vuoksi myös se kaivettiin loppuvaiheessa. Puu kuitenkin jätettiin paikalleen, vaikka sen juuret haittasivat työtä.

Alue kaivettiin ja löydöt luettelointiin 1 x 1 metrin ruutuina, mutta paikaltaan löytyneet löydöt mitattiin kohdalleen 1 cm:n tarkkuudella ja löydettyäessä tunnistetut esineet myös vaaittiin. Seuralöydöt luettelointiin yleensä vain ruudun tarkkuudella, joissakin tapauksissa kuitenkin myös pienempinä aloina. Tiheimmät keskittymät kaivettiin ja luettelointiin pienempinä alaruutuina, joiden löytöjä ei mitattu paikoilleen sen tarkemmin. Luettelossa on ilmoitettu näiden ruutujen koko ja keskipiste.

- *Pintakerros*

Alueelta poistettiin aluksi turve ja kaivauksen kaakkoisosasta ajouran kohdalta sekoittunut pintamaa. Pintamaan alta paljastui podsolimaannoksen tavanomainen harmaa huuhtoutumiskerros (värjäntymätön kvartsihiekkä) ja melko runsaasti erikokoisten kivien yläpintoja, joita ei ollut erotanut pintatasossa. Kiviä oli erityisesti ruutujen 324-326/359 itälaidalla edellisvuoden kaivausalueen reunassa sekä alueen länsilaidalla; sen sijaan kaivauksen keskialue oli lähes kivetön. Tästä pintakerroksesta tuli jo löytöjä etenkin kaivauksen keskiosan itälaidalta, vanhan kaivausalueen reunan tuntumasta. Löytöjen lukumäärä, 139, vastaa n. 10% löytöjen kokonaismäärästä.

- *Kerros 1*

Kaivamista jatkettiin 2,5 cm:n paksuisina kerroksina, sillä edellisvuoden kaivauksen perusteella oli syytä olettaa löytökerroksen ja mahdollisten rakenteiden (likamaaläikkien jne.) olevan varsin ohuita. Suurin osa huuhtoutumiskerroksesta hävisi, korvautuen oranssinruskealla rikastumiskerrokseksi. Kivien lukumäärä kasvoi selvästi kaikkialla muualla paitsi kaivausalueen keskiosassa, joka pysyi edelleen lähes kivettömänä. Kaivausalueen koillisosaa peitti tässä tasossa ohut kerros sekoittuneen tuntuista likaisenruskeaa hiekkaa, joka ei kuitenkaan näyttänyt liittyvän mihinkään arkeologiseen ilmiöön. Suurin osa löydöistä tuli nyt kaivauksen keskiosan kivettömältä alueelta, etenkin ruuduista 323-4/357-8. Osa kaivauksen eteläreunan ruuduista oli löydöttömiä. Kerros 1 oli kaivauksen tuottoisin kerros; löytöjen määrä (945) vastasi melko tarkalleen kahta kolmannesta kaikista löydöistä.

- *Kerros 2*

Toisessa kaivauskerroksessa aluetta alettiin vähitellen supistaa pohjois- ja etelälaidoilta, reunimaisten ruutujen jäätyä edellisessä tasossa löydöttömiksi. Kivisyys jatkui muualla paitsi kaivauksen keskiosassa. Huuhtoutumiskerroksesta oli jäljellä enää rippeitä, mutta sen sijaan kovaa anturamaata alkoi esiintyä etenkin kaivausalueen länsilaidalla. Löytöjä tuli eniten kaivausalueen pohjoispuoliskon itäosasta, kun taas itäisimmät ja eteläisimmät ruudut olivat lähestulkoon löydöttömiä. Löytöjen lukumäärä (249) vastasi 17,5% kokonaismäärästä.

- *Kerros 3*

Kolmannessa kerroksessa aluetta supistettiin edelleen jättämällä pois läntisin ruuturivi ($y=355$) ja eteläisimmän rivin ($x=320$) kaksi itäisintä ruutua. Pienien kivien lukumäärä väheni ja anturamaa lisääntyi lähes koko alueella. Alueella kasvavan koivun ruudussa (326/358) ja sen ympäristössä todettiin ruskeahkoa sekoittuneen näköistä maata, joka lienee syntynyt koivun juurien toimesta. Löydöt keskittyivät alueen kahteen itäisimpään ruuturiviin ($y=358-9$), etenkin ruutuun 324/358. Tämän ruudun ja sen itäisen naapurin (324/359) rajalta alkoi paljastua pieni likamaaläikkä, joka sisälsi puuhiiltä ja palanutta luuta. Kerroksesta tuli 68 löytöä eli vajaat 5% kokonaismäärästä, lisäksi se tuotti n. 90% kaivauksessa talteen saadusta palaneesta luusta ja kuusi puuhiilinäytettä.

- *Kerros 4*

Kerroksessa 4 alun perin 38 neliömetrin tasokaivausalue supistettiin kymmeneksi neliöksi vuoden 2005 kaivauksen laidalle. Ruskean rikastumiskerroksen ja anturamaan alta alkoi paikoin paljastua vihertävänkeltaista pohjahiekkaa. Hiili- ja luupitoinen likamaaläikkä ruutujen 324/358 ja 324/359 rajalla jatkui, ja alueen pohjoisosasta paljastui myös pari muuta sekoittuneen tuntuista pientä läikkää, joista ei kuitenkaan tullut mitään arkeologisia löytöjä. Tässä vaiheessa ainoa varsinainen löytökeskittymä oli ruutujen 324/358 ja 324/359 rajalla sijaitseva hiilipitoinen läikkä, mutta yksittäisiä löytöjä tuli myös muista ruuduista..

- *Kerros 5*

Kerroksessa 5 kaivausalue supistettiin eteläpuoliskon kolmeen itäisimpään ruutuun (321-3/358) ja välittömästi niiden pohjoispuolella sijaitsevan hiili- ja luupitoisen likamaaläikän ympäristöön eli ruutujen 324/358-9 eteläpuoliskoihin. Maaperä muuttui tässä kerroksessa lähes kokonaan kellertäväksi soransekaiseksi löysäksi pohjahiekaksi. Likamaaläikkä loppui tässä kerroksessa, samoin erikseen kaivettu pieni likamaaläikkä ruutujen 325/358 ja 325/359 rajalla. Löytöjä tuli enää kaksi, kumpikin seuralöytöjä ruuduista 322/358 ja 323/358; lisäksi tuli hyvin pieni määrä palanutta luuta likamaaläikän kohdalta ruudusta 324/358.

- *Kerrokset 6-7*

Ruutuja 322/359 ja 323/358 jatkettiin tasoon 6 ja jälkimäistä vielä tasoon 7 todennäköisesti myyränkoloon kulkeutuneiden löytöjen takia. Kummankin kerroksen maannos oli keltaista pohjahiekkaa; myyränkolo näkyy tasossa 6 lenkkimakkaran muotoisena ja kokoisena tummana läikkänä ruudun 323/358 keskiosassa. Kerros 6 tuotti kolme seuralöytöä ruudusta 323/358; kerros 7 oli tyhjä.

KIINTEÄT RAKENTEET JA LIKAMAALÄIKÄT

Vuoden 2006 kaivausalueella ei havaittu kiinteitä rakenteita. Ainoa selvä, luonteeltaan arkeologinen likamaaläikkä esiintyi pisteen 324/359 pohjoispuolella. Palanutta luuta, hiiltä ja tummaksi värjäytyntä hiekkaa sisältänyt läikkä näkyi kerroksissa 3-5 ja oli mitoiltaan n. 50 x 40 cm.

Kaivausalueella esiintyi runsaasti erikokoisia kiviä, mutta niiden ryhmittely vaikutti luontaiselta eivätkä ne muodostaneet mitään selkeitä kuvioita. Ainoa huomionarvoinen seikka oli kivien lähes tulkoon täydellinen puuttuminen kaivausalueen keskiosasta. Mitään asumukseen viittaavaa – esimerkiksi tulisijaa tai paalunjälkiä – ei tältä alueelta kuitenkaan löytynyt.

LÖYDÖT

Serti

Kiviaineistosta kappalemäärinä laskettuna n. 98% koostui sertiksi nimittämästämme hienorakeisesta, amorfisesti lohkeavasta kivilajista. Kuten aikaisemmissa kaivauskertomuksissa on todettu, tämä raaka-aine muistuttaa ulkonäöltään ja käyttäytymiseltään norjalaisissa löydöissä esiintyvää ns. tuffiserttiä, jota Norjassa kutsuttiin aikaisemmin ”dolomiitiksi”. Kolmen konsulttoimamme suomalaisen geologin (Jukka Välimaa & Tuomo Manninen, GTK Rovaniemi; Reino Kesola, GTK Kuopio) mukaan kyseessä on heikosti metamorfoitunut hiekkakivi, jonka alkuperä on Fennoskandian kilven ulkopuolella, mahdollisesti Varangin niemimaalla. Koska norjalaiset arkeologit vakuuttavat heidän ”tuffiserttinsä” olevan peräisin Fennoskandian kilven alueeseen kuuluvasta, Norjan Paatsjokilaakson poikki Utsjoen puolelle kulkevasta viherkivijaksosta ja suomalaiset geologit eivät katso Sujalan löytöjen voivan olla peräisin ko. alueelta, olemme päättäneet toistaiseksi kutsua ainesta vain ”sertiksi”, ottamatta kantaa siihen, onko kyseessä sama kivilaji.

Sujalan serti on tuoreena hyvin tumman vihertävän harmaata, lähes mustaa. Serttilöytöjen väri vaihtelee mustasta vaalean ruskeaan ja likaisenvalkoiseen. Pintalöydöt ovat vaaleimpia, joten vaa-

leus näyttää johtuvan hapettumisesta ja ruskeus mahdollisesti maaperästä imeytyneestä raudasta. Sen, että kyse on todella samasta kivistä, joka on vain muuttanut väriä, todistavat monet yhteen sovitetut kappaleet.

Serttilöydöt edustavat – kaikissa tapauksissa, joissa laji voidaan tunnistaa – säleteknologiaa, kuten ovat tehneet alueen aikaisemmatkin serttilöydöt. Sertti on ilmeisesti tuotu paikalle valmiina ytiminä, sillä aineisto ei juurikaan sisällä pintakiveä tai ytimen esimuotoilun tuottamia tyypillisiä jätekappaleita. Löydöstö koostuu säleiden tuottamisesta syntyvästä jätteestä (loppuun käytetyt ytimet ja niiden kappaleet, erilaiset ytimenmuotoiluiskokset kuten ydintabletit eli iskutasonuudistusiskokset ja iskutason reunan trimmausiskokset), valmiista säleistä ja niiden katkelmista sekä säleistä tehdyistä esineistä (mm. nuolenkärjet, kaapimet ja uurtimet) ja niiden valmistusjätteestä (retussiiskokset, uurrinsäleet). Kuten aikaisempinakin vuosina, loput aineistosta muodostuu paloista, jotka ovat enimmäkseen niin pieniä, ettei niissä ole määrityksen mahdollistavia piirteitä ja jotka on siksi luokiteltu vain ”fragmenteiksi”.

- *Nuolenkärjet*

Varsinaisista esineistä typologisesti merkittävimmät ovat sälenuolenkärjet. Kokonaisia kärkiä löytyi nyt neljä kappaletta (:11, :181, :827, :989), joista yksi oli katkennut kahtia; lisäksi löytyi 12 nuolenkärjen katkelmaa (joista yksi kahtena kappaleena) ja yksi nuolenkärjen teelmän katkelma. Katkelmiin kuului 8 ruotokatkelmaa, kaksi kantakatkelmaa, yksi keskikatkelma ja yksi kärkikatkelma.

Kaikki kokonaiset kärjet on valmistettu samalla tavoin kuin Sujalasta aiemmin löydetty nuolenkärjet, ts. retusoimalla kärkipää symmetrisesti vatsapuolelta litteällä retussilla. Tekniikka on tuttu itäisistä mesoliittisista ns. jälkisvidryläisistä kulttuureista kuten Butovosta ja Kundasta ja poikkeaa selvästi läheisen Norjan pohjoisrannikon Komsan kulttuurin Länsi-Euroopasta periytyvästä tekniikasta, jossa nuolenkärjet valmistettiin trapetsinmuotoisista säleen katkelmista epäsymmetrisesti jyrkällä toispuolisella retussilla.

- *Sälekaapimet*

Säleistä tehtyjä kaapimia löytyi viisi kappaletta (:208, :967, :435, :1025, :1060). Kaikissa kaavinterä on tehty säleen päähän. Kahta ensinmainittua kaavinta on kavennettu sivuilta mahdollisesti varttamisen helpottamiseksi; toisessa kavennus on tehty retusoimalla ja toisessa takapäähän kohdistuneilla uurriniskuilla.

- *Uurtimet ja uurrinsäleet*

Säleestä tehtyjä uurtimia löytyi yhteensä 26 kpl, joista yksi oli kahtena kappaleena ja kolme on epävarmoja. Monissa tapauksissa säleen toinen tai molemmat reunat on retusoitu ennen uurriniskua. Säleuurrinten lisäksi löytyi myös yksi ilmeisesti ydintabletista tehty uurrin. Uurriniskun tuottamia jätepaloja eli uurrinsäleitä tunnistettiin 16 kpl, minkä lisäksi tunnistettiin myös viisi uurrinsäleen katkelmaa joista kaksi yhteensopivaa.

- *Retusoidut säleet ja säleen katkelmat*

Kokonaisia retusoituja säleitä löytyi kaksi kappaletta, retusoituja säleen katkelmia taas 108. Retusoidut säleen katkelmat ovat Sujalan yleisin työstetty kiviesinetyyppi, mutta niiden käyttötarkoitus on epäselvä.

- *Muut esineet*

Muihin esineisiin lukeutuvat erilaiset säle-esineet, retusoidut uurrinsäleet, iskokset, trimmausiskokset, katkelmat, ydintabletit ja fragmentit. Näihin kategorioihin kuuluvia esineitä löytyi 22 kpl

- *Säleet ja säleen katkelmat*

Kokonaisia käsittelemättömiä säleitä löytyi 8 kpl ja vastaavanlaisen säleen katkelmia 449 kpl. Useimmat katkelmat ovat katkenneet suoraan poikki ja monissa on tahallisen katkaisuiskun jälki.

- *Mikrouurrin*

Mikrouurrin ei ole oikea uurrin vaan länsieurooppalaiseen säletekniikan tuottama jättepala. Tämä tekniikka ei kuulu itäisten jälkisvidryläisten kulttuurien tunnuspiirteisiin. Sujalasta löytynyt mahdollinen mikrouurrin (:734) on toistaiseksi asuinpaikan ainoa läntiseen kulttuuripiiriin viittaava piirre; Sujalasta ei ole löytynyt ainoatakaan mikrouurrin tekniikalle tyypilliseen tapaan viistosti katkaistua sälettä tai sellaisesta valmistettua esinettä. Kyseessä saattaakin olla ”vahinko”.

- *Säleytimet ja niiden katkelmat*

Kaivauksessa löytyi yksi loppuun käytetty kartionmuotoinen säleydin (:135) sekä kolme vastaavan tyyppisen ytimen katkelmaa (:6, :1015, :1071), kaikki ytimen alapäitä.

- *Ydintabletit*

Ydintabletteja eli ytimen yläpäästä irrotettuja iskutasonuudistusiskoksia löytyi 60 kpl, lisäksi löytyi 18 ydintabletin katkelmaa, joista osa on yhteensopivia.

- *Iskupinnan uudistusiskokset*

Iskupinnan uudistusiskoksiksi tulkitut kappaleet on lyöty irti ytimen samalta pinnalta kuin säleet, mutta ne ovat säleitä leveämpiä. Vuonna 2006 löytyi yksi iskupinnan uudistusiskos (:206).

- *Trimmausiskokset*

Trimmausiskoksia syntyy kun sälehtimen iskutason reunaa pyöristetään karkeasti hiomalla tai naputtelemalla paremman iskupinnan aikaansaamiseksi. Vuonna 2006 trimmausiskoksia löytyi 256 kpl.

- *Muut iskokset*

Muita löytyneitä iskostyyppisiä edustavat säleenmuotoiset iskokset (1 kpl), ytimenmuotoiluisiskokset (2 kpl) sekä ”tavalliset” iskokset (40 kpl). Lisäksi löytyi kolme yhteensopivaa iskoksen fragmenttia ja yksi iskoksen katkelma.

- *Fragmentit*

Tarkemmin tunnistamattomia serttifragmentteja löytyi 347 kpl.

Kvartsi

Kaivauksessa löytyi 21 kvartssia, joista yksi on savukvartssia. Kvartseista 12 on määritelty iskoksiksi, joista tosin 4 on kyseenalaisia. Lisäksi löytyi kaksi fragmenttia, kolme säleen katkelmaa, yksi pieni tasoydin, kaksi kyseenalaista ydintä ja yksi kyseenalainen kaavin. Ainakin osa kvartseista saattaa olla luonnontuotteita.

Kvartsiitti

Kvartsiittia löytyi kaksi palaa: iskos ja säleen katkelma.

Liuske

Kaivauksessa löytyi yksi iskos liuskemaista, harmaata, kerrostunutta kiveä.

Kivilaji

Erilaisia artefakteiksi epäiltyjä muun kivilajin kappaleita löytyi neljä: yksi pieni iskos ja mahdollinen pieni säleen katkelma sekä kaksi kookkaampaa laakamaista kappaletta, joita on saatettu muotoilla iskemällä.

Palanut luu

Ruutujen 324/358 ja 324/359 rajalla sijainneesta likamaaläikästä löytyi yhteensä n. 12,5 g palanutta luuta, suurin osa kerroksesta 3. Luu oli hyvin pieninä hippuina.

Hiilinäytteet

Samasta likamaaläikästä ja sen läheltä otettiin talteen 10 hiilinäytettä, jotka kaikki olivat hyvin pieniä, ts. alle 0,5 g. Hiilinäytteet luetteloitiin numerolla :1103.

KM 35917 :1103/	x	y	z	krs	syv. cm	aine	paino g	huom.
1	324,21	357,51	157	3	12	puuhiiltä	0,08	ei likamaaläikästä
2	324,33	357,34	156	3	10	puuhiiltä	0,16	ei likamaaläikästä
3	324,04	358,8		3	6-10	puuhiiltä	0,17	
4	324,06	358,67		3	6-10	puuhiiltä	0,08	
5	324,00-12	358,65-99		3	6-10	puuhiiltä	0,16	
6	324,25	358,36		3	8-11	puuhiiltä	0,08	
7	324,06	358,89		4	10-12	puuhiiltä	0,29	
8	324,08	358,95		4	10-12	puuhiiltä	0,12	alue 10 x 15 cm
9	324,08	358,95		4	10-12	puuhiiltä	0,43	alue 10 x 15 cm
10	324,31	358,92		4	10-12	puuhiiltä	<0,01	

ASUINPAIKAN LAAJUUS JA AJOITUS

Utsjoen Vetsijärven Sujalan Alue 2 on pinta- ja kaivaustutkimusten perusteella pienialainen ja lyhytaikainen asuinpaikka. Varsinaisen tiheän löytöalueen laajuus on lounais-koillissuunnassa n. 11 m ja kaakkois-luoteissuunnassa n. 8 m, mutta hajanaiset löydöt jatkuvat joitakin metrejä keskittymien ulkopuolelle. Kaivamatonta tiheälöytöistä aluetta saattaa olla vielä hieman jäljellä kaivausalueen itälaidalla.

Asuinpaikka ajoittuu vuoden 2005 radiohiilinäytteiden perusteella varhaiselle mesoliittiselle kivi-kaudelle, n. 9250-8950 BP eli kalibroituina n. välille 8500-8100 e.a.a.. Laaja haarukka johtuu puuhiilen ja palaneen luun antamista erilaisista ajoituksista; puuhiilinäyte antoi n. 300 (kalibroimatonta) radiohiilivuotta vanhemman ajoituksen (9265 BP) kuin kaksi luunäytettä (8940 ja 8930 BP). Löytöaineiston yhtenäisyyden ja pienen, tarkasti rajatun löytöalueen perusteella kyseessä on kuitenkin vain yksi lyhytaikainen asutusvaihe. Varhaismesoliittinen ajoitus sopii hyvin yhteen löytötypologian ja kiviaineiston teknologisten piirteiden kanssa, ja nuoremmat luunäytteetkin tekevät Sujalasta Suomen Lapin toistaiseksi vanhimman tunnetun asuinpaikan.

Veikkolassa 18.4.2007

Jarmo Kankaanpää, Ph.D.
kaivauksenjohtaja

Tuija Rankama, Ph.D., dos.
kaivauksenjohtaja

KUVALUETTELO

Kuvanro.	Kohde	Pvm
F1	Kaivausalue merkittynä naruilla; koillisesta.	19.6.2006
F2	Kaivausalue merkittynä naruilla; etelästä.	19.6.2006
F3	Eteläosa tasossa 0; itäkaakosta.	20.6.2006
F4	Eteläosan länsilaita (rivi y=356) tasossa 0; etelästä.	20.6.2006
F5	Eteläosa tasossa 0; lounaasta. Kaivajat vasemmalta: Hege Vatnaland, Anneli Nesbakken, Lucia Koxvold.	20.6.2006
F6	Pohjoisosa tasossa 0; koillisesta.	22.6.2006
F7	Pohjoisosa tasossa 0; itäkaakosta.	22.6.2006
F8	Pohjoisosa tasossa 0; lounaasta.	22.6.2006
F9	Pohjoisosa tasossa 0; pohjoiskoillisesta.	22.6.2006
F10	Pohjoisosa, ruudut 327-328/358, tasossa 1; pohjoisesta. Kaivajat vasemmalta: Lucia Koxvold, Anneli Nesbakken, Hege Vatnaland, Tuija Rankama.	26.6.2006
F11	Eteläosa, rivi x=320, tasossa 1 sateen jälkeen; idästä.	26.6.2006
F12	Eteläosa tasossa 1 sateen jälkeen; etelästä. Kaivajat vasemmalta: Tuija Rankama, Anneli Nesbakken, Hege Vatnaland, Lucia Koxvold.	26.6.2006
F13	Eteläosa tasossa 1 sateen jälkeen; lännestä. Kaivajat vasemmalta: Lucia Koxvold, Hege Vatnaland.	26.6.2006
F14	Pohjoisosa tasossa 1 sekä levennys narutettuna; pohjoisesta.	27.6.2006
F15	Pohjoisosa tasossa 1 sekä levennys narutettuna; etelästä. Taustalla vasemmalta Anneli Nesbakken, Lucia Koxvold, Tuija Rankama, Vili.	27.6.2006
F16	Pohjoisosa tasossa 1; kaakosta (aurinko).	27.6.2006
F17	Pohjoisosa tasossa 1; luoteesta (aurinko). Kaivajat vasemmalta: Lucia Koxvold, Hege Vatnaland, Anneli Nesbakken.	27.6.2006
F18	Pohjoisosa tasossa 1; lounaasta (aurinko).	27.6.2006
F19	Kaivausalue tasossa 1 sekä levennyksen y=355 eteläosa (vasemmalla) tasossa 0; etelästä (aurinko).	27.6.2006
F20	Pohjoisosa tasossa 1; kaakosta (pilvi).	27.6.2006
F21	Pohjoisosa tasossa 1; itäkaakosta (pilvi).	27.6.2006
F22	Pohjoisosa tasossa 1; lännestä (pilvi).	27.6.2006
F23	Eteläosan etelälaajennus x=319 tasossa 0; kaakosta.	27.6.2006
F24	Eteläosan länsilaaajennus y=355 tasossa 0; etelästä. Taustalla Lucia Koxvold (päällä), Hege Vatnaland (alla), Anneli Nesbakken (takana).	27.6.2006
F25	Länsilaaajennus y=355 koko pituudeltaan tasossa 0; pohjoisesta.	27.6.2006
F26	Länsilaaajennus y=355 koko pituudeltaan tasossa 0; etelästä.	27.6.2006
F27	Vasemmalla etelälaajennus x=319 tasossa 1; oikealla taso 1 vaaittuna; idästä. Taustalla Vili.	28.6.2006
F28	Länsilaaajennus y=355 tasossa 1; pohjoisesta.	28.6.2006
F29	Länsilaaajennus y=355 tasossa 1; etelästä.	28.6.2006
F30	Eteläosa, rivin x=320 itäpää tasossa 2; idästä.	30.6.2006
F31	Eteläosa tasossa 2; idästä.	30.6.2006
F32	Pohjoisosan itälaita tasossa 2; idästä. Kaivajat vasemmalta: Hege Vatnaland, Grethe Pedersen, Anneli Nesbakken, Lucia Koxvold, Tuija Rankama.	30.6.2006
F33	Eteläosa tasossa 2; lännestä.	30.6.2006
F34	Eteläosa tasossa 2; etelästä. Kaivajat vasemmalta Grethe Pedersen, Hege Vatnaland, Anneli Nesbakken, Lucia Koxvold, Tuija Rankama.	30.6.2006
F35	Eteläosa, rivin x=320 itäpää tasossa 2; lännestä.	30.6.2006
F36	Koeruudut merkittynä sekä kaivausalue (taustalla); koillisesta. Etualalla ruutu 340/373.	2.7.2006
F37	Koeruudut merkittynä; lounaasta. Etuoikealla ruutu 333/370.	2.7.2006

F38	Pohjoisosan länsipuoli tasossa 2; idästä.	2.7.2006
F39	Kaivausalue tasossa 2; pohjoisesta.	2.7.2006
F40	Pohjoisosa tasossa 2; lännestä.	2.7.2006
F41	Pohjoisosa tasossa 2; etelästä.	2.7.2006
F42	Koeruutu 333/370 tasossa 0.	3.7.2006
F43	Ruutu 320/362 pinta merkittynä; itäkaakosta.	3.7.2006
F44	Ruudut 325/364 tasossa 0 ja 326/364 pinta merkittynä; koillisesta.	3.7.2006
F45	Ruutu 325/364 tasossa 0.	3.7.2006
F46	Koeruutu 340/373 tasossa 0.	3.7.2006
F47	Koeruutu 337/367 tasossa 0.	3.7.2006
F48	Koeruutu 337/367 tasossa 1.	3.7.2006
F49	Ruutu 326/364 tasossa 0.	3.7.2006
F50	Ruutu 325/364 tasossa 1.	3.7.2006
F51	Ruutu 320/362 tasossa 0.	3.7.2006
F52	Koeruutu 333/370 tasossa 1.	3.7.2006
F53	Koeruutu 340/373 tasossa 1.	3.7.2006
F54	Eteläosa, ruutu 320/359 tasossa 3.	5.7.2006
F55	Eteläosa tasossa 3; lännestä.	5.7.2006
F56	Eteläosa tasossa 3; pohjoisesta.	5.7.2006
F57	Eteläosa tasossa 3; idästä.	5.7.2006
F58	Ruutu 326/358 (puu) tasossa 0; lännestä.	5.7.2006
F59	Ruutu 326/358 (puu) tasossa 0; idästä.	5.7.2006
F60	Ruutu 326/358 (puu) tasossa 1; idästä.	6.7.2006
F61	Ruutu 326/358 (puu) tasossa 1; lännestä.	6.7.2006
F62	Ruutu 320/362 tasossa 1.	6.7.2006
F63	Eteläosa, ruudut 321-323/358 tasossa 4, etelästä.	6.7.2006
F64	Eteläosa, ruudut 321-323/358 tasossa 4, pohjoisesta.	6.7.2006
F65	Ruutu 326/358 (puu) tasossa 2; lännestä.	6.7.2006
F66	Ruutu 326/358 (puu) tasossa 2; idästä.	6.7.2006
F67	Ruutu 326/364 tasossa 1.	6.7.2006
F68	Ruudut 325-326/364 tasossa 1; etelästä.	6.7.2006
F69	Eteläosa, ruudut 321-323/358 tasossa 5; etelästä.	6.7.2006
F70	Eteläosa, ruudut 321-323/358 tasossa 5; pohjoisesta.	6.7.2006
F71	Pohjoisosa, itälaidan ruudut 324-325/359 tasossa 3; idästä.	7.7.2006
F72	Ruutu 326/364 tasossa 2.	7.7.2006
F73	Pohjoisosa, itälaidan ruudut 324-325/359 tasossa 3; idästä.	7.7.2006
F74	Eteläosa, ruudut 322-323/358 tasossa 6; etelästä.	7.7.2006
F75	Eteläosa, ruutu 323/358 tasossa 6; idästä. Huomaa makkaranmuotoinen tumma läikkä keskellä (mahdollinen myyränkolo).	7.7.2006
F76	Pohjoisosa tasossa 3; idästä.	7.7.2006
F77	Pohjoisosa tasossa 3; lännestä.	7.7.2006
F78	Pohjoisosa tasossa 3; etelästä.	7.7.2006
F79	Pohjoisosan itäpuoli tasossa 3; idästä.	7.7.2006
F80	Ruutu 326/364 tasossa 3.	7.7.2006
F81	Eteläosa, ruutu 323/358 tasossa 7; etelästä.	7.7.2006
F82	Pohjoisosan eteläpuoli tasossa 4; idästä.	7.7.2006
F83	Pohjoisosa, nokimaa ja luukesittymä ruudun 324/358 kaakkoiskulmassa (keskellä vasemmalla); idästä. Pystykuva, pohjoisnuoli osoittaa oikealle.	7.7.2006
F84	Pohjoisosa tasossa 4, muu osa täytetty; idästä.	8.7.2006
F85	Pohjoisosa tasossa 4; lännestä.	8.7.2006
F86	Pohjoisosa tasossa 5 (ruutujen 324/358-359 eteläreuna); idästä.	8.7.2006
F87	Pohjoisosa, tarkistuskuoppa (taso 5) ruudun 325/358 koilliskulmassa; idästä.	8.7.2006

DIALUETTELO

Dianro.	Kohde	Pvm.
1	Kaivausalueen pinta naruin merkittynä; pohjoisesta.	19.6.2006
2	Kaivausalueen pinta naruin merkittynä; etelästä.	19.6.2006
3	Eteläosa tasossa 0; kaakosta. Kaivajat Grethe Pedersen, Hege Vatnaland, Anneli Nesbakken.	20.6.2006
4	Eteläosa tasossa 0; lounaasta. Kaivajat Hege Vatnaland, Grethe Pedersen, Lucia Koxvold.	20.6.2006
5	Eteläosa tasossa 0, rivi y=356; etelästä. Kaivajat Hege Vatnaland, Grethe Pedersen, Anneli Nesbakken.	20.6.2006
6	Pohjoisosa tasossa 0; lounaasta. Tuumastukki osoittaa osien rajaa.	22.6.2006
7	Pohjoisosa tasossa 0; kaakosta.	22.6.2006
8	Pohjoisosa tasossa 0, pohjoiskoillisesta.	22.6.2006
9	Pohjoisosa, ruudut 327-8/358 tasossa 1; pohjoisesta.	26.6.2006
10	Eteläosa, rivi x=320 tasossa 1 sateen jälkeen; idästä.	26.6.2006
11	Eteläosa tasossa 1 sateen jälkeen; lännestä. Kaivajat Lucia Koxvold ja Hege Vatnaland.	26.6.2006
12	Eteläosa tasossa 1 sateen jälkeen; etelästä. Taustalla pohjoisosan 1-kerrosta kaivavat Tuija Rankama, Anneli Nesbakken, Hege Vatnaland ja Lucia Koxvold.	26.6.2006
13	Läntinen laajennusalue naruin merkittynä sekä pohjoisosa tasossa 1 (osin kesken); pohjoisesta.	27.6.2006
14	Läntinen laajennusalue naruin merkittynä sekä pohjoisosa tasossa 1 (osin kesken); etelästä.	27.6.2006
15	Pohjoisosa tasossa 1; kaakosta.	27.6.2006
16	Pohjoisosa tasossa 1; länsiluoteesta.	27.6.2006
17	Pohjoisosa tasossa 1; lounaasta.	27.6.2006
18	Kaivausalue tasossa 1; etelästä.	27.6.2006
19	Pohjoisosa tasossa 1; itäkaakosta.	27.6.2006
20	Eteläosan laajennus (rivi x=319) tasossa 0; kaakosta.	27.6.2006
21	Eteläosa, länsilaajennus (rivi y=355) tasossa 0; etelästä.	27.6.2006
22	Länsilaajennus (rivi y=355) kokonaan tasossa 0; pohjoisesta.	27.6.2006
23	Länsilaajennus (rivi y=355) kokonaan tasossa 0; etelästä.	27.6.2006
24	Etelälaajennus (rivi x=319) tasossa 1; idästä.	28.6.2006
25	Länsilaajennus (rivi y=355) tasossa 1; pohjoisesta.	28.6.2006
26	Länsilaajennus (rivi y=355) tasossa 1; etelästä.	28.6.2006
27	Eteläosa, rivi x=320 tasossa 2; idästä.	30.6.2006
28	Eteläosa tasossa 2; idästä.	30.6.2006
29	Pohjoisosa, itäreuna tasossa 2; idästä.	30.6.2006
30	Eteläosa tasossa 2; lännestä.	30.6.2006
31	Eteläosa tasossa 2; etelästä.	30.6.2006
32	Eteläosa, rivi x=320 tasossa 2; lännestä.	30.6.2006
33	Koeruudut naruin merkittynä, etualalla ruutu 340/373; koillisesta.	2.7.2006
34	Koeruudut naruin merkittynä, oikealla ruutu 333/370; lounaasta.	2.7.2006
35	Pohjoisosa tasossa 2; idästä.	2.7.2006
36	Kaivausalue tasossa 2; pohjoisesta.	2.7.2006
37	Pohjoisosan pohjoispää tasossa 2; lännestä.	2.7.2006
38	Pohjoisosa tasossa 2; lännestä.	2.7.2006

39	Pohjoisosa tasossa 2; lännestä (vaaleampi).	2.7.2006
40	Pohjoisosa tasossa 2; etelästä.	2.7.2006
41	Ruutu 326/364 naruin merkittynä, takana ruutu 325/364 tasossa 1; koillisesta.	3.7.2006
42	Ruutu 320/362 naruin merkittynä; itäkaakosta.	3.7.2006
43	Eteläosa, ruutu 320/359 tasossa 3.	5.7.2006
44	Eteläosa tasossa 3; etelästä.	5.7.2006
45	Eteläosa tasossa 3; lännestä.	5.7.2006
46	Eteläosa tasossa 3; pohjoisesta.	5.7.2006
47	Eteläosa tasossa 3; idästä.	5.7.2006
48	Pohjoisosa, ruutu 326/358 (koivu) tasossa 0; idästä.	5.7.2006
49	Pohjoisosa, ruutu 326/358 (koivu) tasossa 0; lännestä.	5.7.2006
50	Pohjoisosa, ruutu 326/358 (koivu) tasossa 1; idästä.	6.7.2006
51	Pohjoisosa, ruutu 326/358 (koivu) tasossa 1; lännestä.	6.7.2006
52	Ruutu 320/362 tasossa 1.	6.7.2006
53	Eteläosa (rivi y=358) tasossa 4; etelästä.	6.7.2006
54	Eteläosa (rivi y=358) tasossa 4; pohjoisesta.	6.7.2006
55	Pohjoisosa, ruutu 326/358 (koivu) tasossa 2; lännestä.	6.7.2006
56	Pohjoisosa, ruutu 326/358 (koivu) tasossa 2; idästä.	6.7.2006
57	Eteläosa (rivi y=358) tasossa 5; etelästä.	6.7.2006
58	Eteläosa (rivi y=358) tasossa 5; pohjoisesta.	6.7.2006
59	Pohjoisosa, itälaita (ruudut 324-5/359) tasossa 3; idästä.	7.7.2006
60	Pohjoisosa, taso 3, luukeskittymä pisteen 324/358 (kesk. vas.) pohjoispuolella; idästä.	7.7.2006
61	Ruutu 326/364 tasossa 2.	7.7.2006
62	Eteläosa (ruudut 322-3/358) tasossa 6; etelästä.	7.7.2006
63	Eteläosa ruutu 323/358 tasossa 6; idästä. Huomaa makkaranmuotoinen myyräkäytävä.	7.7.2006
64	Pohjoisosa tasossa 3; idästä.	7.7.2006
65	Pohjoisosa tasossa 3; pohjoisesta.	7.7.2006
66	Pohjoisosa tasossa 3; lännestä.	7.7.2006
67	Pohjoisosa tasossa 3; etelästä.	7.7.2006
68	Pohjoisosa, itälaita koivuineen tasossa 3; idästä.	7.7.2006
69	Eteläosa (ruutu 323/358) tasossa 7; etelästä.	7.7.2006
70	Pohjoisosa tasossa 4; idästä.	7.7.2006
71	Pohjoisosa, taso 4, nokimaa luukeskittymässä pisteen 324/358 pohjoispuolella; idästä.	7.7.2006
72	Pohjoisosa tasossa 4; idästä.	8.7.2006
73	Pohjoisosa tasossa 4; lännestä.	8.7.2006
74	Pohjoisosa (ruudut 324/358-9) tasossa 5; idästä.	8.7.2006

DIGITAALIKUVALUETTELO

Kuva	Kohde	Pvm.
P6190389	Kaivausalueen pinta naruin merkittynä; pohjoisesta.	19.6.2006
P6190390	Kaivausalueen pinta naruin merkittynä; lännestä.	19.6.2006
P6190391	Kaivausalueen pinta naruin merkittynä; etelästä.	19.6.2006
P6190392	Kaivausalueen pinta naruin merkittynä; koillisesta.	19.6.2006
P6200393	Eteläosa tasossa 0; itäkaakosta.	20.6.2006
P6200394	Eteläosa tasossa 0; lounaasta.	20.6.2006
P6200395	Eteläosan länsilaita (rivi y=356); etelästä. Huom. kivet.	20.6.2006
P6220396	Pyyntikuoppa n. 80 m eteläkaakkoon kaivauspaikasta; pohjoisesta.	22.6.2006
P6220397	Painanne (mahdollinen talonpohja) n. 70 m etelälounaaseen kaivauspaikasta; koillisesta.	22.6.2006
P6220398	Mahdollinen muinainen rantatörmä n. 85 m etelälounaaseen kaivauspaikasta; etelästä. Painanne näkyy oikealla.	22.6.2006
P6220399	Mahdollinen muinainen rantatörmä n. 60 m lounaaseen kaivauspaikasta; etelästä.	22.6.2006
P6220400	Pohjoisosa tasossa 0; koillisesta (aurinko).	22.6.2006
P6220401	Pohjoisosa tasossa 0; idästä (aurinko).	22.6.2006
P6220402	Pohjoisosa tasossa 0; idästä (puolivarjo).	22.6.2006
P6220403	Pohjoisosa tasossa 0; idästä (puolivarjo, pohjoisnuoli).	22.6.2006
P6220404	Pohjoisosa tasossa 0; lounaasta (aurinko).	22.6.2006
P6220405	Pohjoisosa tasossa 0; koillisesta (varjo).	22.6.2006
P6220406	Pohjoisosa tasossa 0; kaakosta (varjo).	22.6.2006
P6220407	Pohjoisosa tasossa 0; lounaasta (varjo).	22.6.2006
P6260408	Eteläosa tasossa 1; idästä.	26.6.2006
P6260409	Eteläosa tasossa 1; lännestä.	26.6.2006
P6260410	Pohjoisosa, ruudut 327-328/358 tasossa 1; pohjoisesta.	26.6.2006
P6260411	Eteläosa tasossa 1 sateen jälkeen; etelästä. Huom. pilvi ja lammikot tiellä.	26.6.2006
P6270412	Pohjoisosa, länsi- ja pohjoislaajennus ennen kaivamista naruilla merkittynä; pohjoisesta.	27.7.2006
P6270413	Länsilaajennus (rivi y=355) ennen kaivamista naruilla merkittynä; etelästä.	27.6.2006
P6270414	Pohjoisosa tasossa 1; kaakosta.	27.6.2006
P6270415	Pohjoisosa tasossa 1; idästä (aurinko).	27.6.2006
P6270416	Pohjoisosa tasossa 1; lännestä (aurinko).	27.6.2006
P6270417	Kaivausalue tasossa 1; etelästä. Laajennusosa vasemmalla osittain tasossa 0.	27.6.2006
P6270418	Pohjoisosa tasossa 1; lännestä (varjo).	27.6.2006
P6270419	Pohjoisosa tasossa 1; idästä (varjo).	27.6.2006
P6270420	Länsilaajennus (rivi y=355), eteläosa tasossa 1; etelästä.	27.6.2006
P6270421	Etelälaajennus (rivi x=319) tasossa 0; idästä.	27.6.2006
P6270422	Länsilaajennus (rivi y=355) kokonaan tasossa 0; pohjoisesta.	27.6.2006
P6270423	Länsilaajennus (rivi y=355) kokonaan tasossa 0; etelästä.	27.6.2006
P6280424	Etelälaajennus (rivi x=319) tasossa 1; idästä.	28.6.2006
P6280425	Etelälaajennus (rivi x=319) tasossa 1; idästä. Vieressä oikealla rivi x=320 tasossa 1 sateen jäljiltä.	28.6.2006
P6280426	Etelälaajennus (rivi x=319) tasossa 1; lännestä. Vieressä vasemmalla rivi x=320 tasossa 1 sateen jäljiltä.	28.6.2006
P6280427	Länsilaajennus (rivi y=355) tasossa 1; pohjoisesta.	28.6.2006
P6280428	Länsilaajennus (rivi y=355) tasossa 1; etelästä.	28.6.2006
P6280429	Etelälaajennus (rivi x=319) tasossa 1; idästä.	28.6.2006
P6280430	puuttuu	
P6300431	Pohjoisosa, ruutu 327/357 tasossa 1; pohjoisesta (etelä ylös).	30.6.2006

P6300432	Eteläosa tasossa 2; idästä.	30.6.2006
P6300433	Pohjoisosan itälaita tasossa 2, etualalla rivi y=359; idästä.	30.6.2006
P6300434	Eteläosa, rivi x=320, tasossa 2; idästä.	30.6.2006
P6300435	Etelosa tasossa 2; etelästä.	30.6.2006
P6300436	Etelälaajennus (rivi x=319) tasossa 1; lännestä. (Vahinko)	30.6.2006
P6300437	Eteläosa tasossa 2; lännestä.	30.6.2006
P6300438	Eteläosa, rivi x=320, tasossa 2; lännestä.	30.6.2006
P7020439	Koeruudut merkittynä naruilla ennen kaivamista. Etualalla ruutu 340/373, keltainen kelamitta linjalla y=373, taustalla kaivausalue; koillisesta.	2.7.2006
P7020440	Koeruudut merkittynä naruilla ennen kaivamista. Etualalla oikealla ruutu 333/370, valkoinen kelamitta linjalla y=368, keltainen linjalla x=333; koillisesta.	2.7.2006
P7020441	Ruutu 325/364 merkittynä naruilla ennen kaivamista; koillisesta.	2.7.2006
P7020442	Pohjoisosa tasossa 2; idästä.	2.7.2006
P7020443	Pohjoisosa, ruudut 327/357-358 tasossa 2; idästä.	2.7.2006
P7020444	Pohjoisosa, ruudut 327/357-358 & 326/357 tasossa 2; lännestä.	2.7.2006
P7020445	Pohjoisosan länsilaita tasossa 2; pohjoisesta.	2.7.2006
P7020446	Pohjoisosa tasossa 2; lännestä.	2.7.2006
P7020447	Pohjoisosa tasossa 2; etelästä	2.7.2006
P7020448	Koeruutu 333/370 tasossa 0.	2.7.2006
P7030449	Ruutu 320/362 merkittynä narulla ennen kaivamista; lännestä.	3.7.2006
P7030450	Ruutu 326/364 merkittynä narulla ennen kaivamista, vieressä vasemmalla ruutu 325/364 tasossa 0; koillisesta.	3.7.2006
P7030451	Ruutu 325/364 tasossa 0.	3.7.2006
P7030452	Koeruutu 340/373 tasossa 0.	3.7.2006
P7030453	Koeruutu 337/367 tasossa 0.	3.7.2006
P7030454	Koeruutu 337/367 tasossa 1.	3.7.2006
P7030455	Ruutu 326/364 tasossa 0.	3.7.2006
P7030456	Ruutu 325/364 tasossa 1.	3.7.2006
P7030457	Ruutu 320/362 tasossa 0.	3.7.2006
P7030458	Koeruutu 333/370 tasossa 1.	3.7.2006
P7030459	Punainen piste kohdassa 323,60/358,75 tasossa 3.	3.7.2006
P7030460	Koeruutu 340/373 tasossa 1.	3.7.2006
P7030461	Päivällinen mökissä. Vasemmalta Tuija Rankama, Lucia Koxvold, Anneli Nesbakken, Ingrid Brødholt, Tale Dæhlien (seisoo), Grethe Pedersen.	3.7.2006
P7050462	Ruutu 320/359 tasossa 3; etelästä.	5.7.2006
P7050463	Eteläosa tasossa 3; etelästä.	5.7.2006
P7050464	Eteläosa tasossa 3; lännestä.	5.7.2006
P7050465	Eteläosa tasossa 3; pohjoisesta.	5.7.2006
P7050466	Eteläosa tasossa 3; idästä.	5.7.2006
P7050467	Hege Vatnaland kaivaa luukesittymää ruudun 324/359 lounaiskulmassa, krs. 3; pohjoisluoteesta.	5.7.2006
P7050468	Ruutu 326/358 (koivu) tasossa 0; lännestä.	5.7.2006
P7050469	Ruutu 326/358 (koivu) tasossa 0; idästä.	5.7.2006
P7060470	Ruutu 326/358 (koivu) tasossa 1; lännestä.	6.7.2006
P7060471	Ruutu 326/358 (koivu) tasossa 1; idästä.	6.7.2006
P7060472	Ruutu 320/362 tasossa 1.	6.7.2006
P7060473	Pimeä	6.7.2006
P7060474	Eteläosa (ruudut 321-323/358) tasossa 4; etelästä.	6.7.2006
P7060475	Eteläosa (ruudut 321-323/358) tasossa 4; pohjoisesta.	6.7.2006
P7060476	Eteläosa (ruudut 321-323/358) tasossa 4; lännestä.	6.7.2006
P7060477	Ruutu 326/358 (koivu) tasossa 2; lännestä.	6.7.2006
P7060478	Ruutu 326/358 (koivu) tasossa 2; idästä.	6.7.2006

P7060479	Ruutu 326/364 tasossa 1.	6.7.2006
P7060480	Ruudut 325-326/364 tasossa 1; idästä.	6.7.2006
P7060481	Eteläosa (ruudut 321-323/358) tasossa 5; etelästä.	6.7.2006
P7060482	Eteläosa (ruudut 321-323/358) tasossa 5; pohjoisesta.	6.7.2006
P7070483	Pohjoisosan eteläpuoli tasossa 3; idästä.	7.7.2006
P7070484	Pohjoisosan eteläpuoli tasossa 3; idästä.	7.7.2006
P7070485	Pohjoisosa, luukeskittymä ruutujen 324/358 & 324/359 rajalla; idästä.	7.7.2006
P7070486	Pohjoisosa, luukeskittymä ruutujen 324/358 & 324/359 rajalla; idästä.	7.7.2006
P7070487	Ruutu 326/364 tasossa 2.	7.7.2006
P7070488	Eteläosa (ruudut 322-323/358) tasossa 6; etelästä.	7.7.2006
P7070489	Eteläosa, ruutu 323/358 tasossa 6; huomaa "makkaranmuotoinen" tumma läikkä (mahdollinen myyränkolo).	7.7.2006
P7070490	Pohjoisosa tasossa 3; idästä.	7.7.2006
P7070491	Pohjoisosa tasossa 3; pohjoisesta.	7.7.2006
P7070492	Pohjoisosa tasossa 3; lännestä.	7.7.2006
P7070493	Pohjoisosa tasossa 3; etelästä.	7.7.2006
P7070494	Pohjoisosan pohjoispuoli tasossa 3; idästä.	7.7.2006
P7070495	Pohjoisosan pohjoispuoli tasossa 3; lännestä.	7.7.2006
P7070496	Ruutu 326/364 tasossa 3.	7.7.2006
P7070497	Eteläosa (ruutu 323/358) tasossa 7.	7.7.2006
P7070498	Pohjoisosa, ruutu 324/358 tasossa 4; etelästä. Huom. luukeskittymä ruudun kaakkoiskulmassa (oik. alh.).	7.7.2006
P7070499	Pohjoisosa, etelälaita (rivi x=324) tasossa 4; idästä.	7.7.2006
P7070500	Pohjoisosa, eteläpuoli tasossa 4; idästä.	7.7.2006
P7070501	Pohjoisosa, luukeskittymä ruutujen 324/358 & 324/359 rajalla tasossa 4; lähikuva.	7.7.2006
P7080502	Pohjoissa tasossa 4; idästä.	8.7.2006
P7080503	Pohjoisosa, koilliskulma tasossa 4; idästä.	8.7.2006
P7080504	Pohjoisosa tasossa 4; lännestä.	8.7.2006
P7080505	Pohjoisosa tasossa 4; etelästä.	8.7.2006
P7080506	Pohjoisosa, koilliskulma tasossa 4; etelästä.	8.7.2006
P7080507	Pohjoisosa (ruudut 324/358-359) tasossa 5; idästä.	8.7.2006
P7080508	Pohjoisosa (ruudut 324/358-359) tasossa 5; lännestä.	8.7.2006
P7080509	Pohjoisosa (ruudut 324/358-359) tasossa 5; idästä.	8.7.2006
P7080510	Pohjoisosa (ruudut 324/358-359) tasossa 5; pohjoisesta.	8.7.2006
P7080511	Pohjoisosa, ruudun 325/358 koilliskulma tasossa 5; kaakosta.	8.7.2006
P7080512	Tale Dæhlen täyttää koivun (r. 326/358) juurelle; koillisesta.	8.7.2006
P7080513	Lucia Koxvold kantaa hiekkaa kasasta.	8.7.2006
P7080514	Anneli Nesbakken tyhjentää sankoa.	8.7.2006
P7080515	Hege Vatnaland, Tale Dæhlen, Grethe Pedersen ja Anneli Nesbakken tiivistävät kasaa.	8.7.2006
P7080516	Anneli Nesbakken, Ingrid Brødholt, Hege Vatnaland, Tale Dæhlen ja Grethe Pedersen purkavat kasaa.	8.7.2006
P7080517	Hege Vatnaland ja Grethe Pedersen täyttävät sankoja.	8.7.2006
P7080518	Anneli Nesbakken, Tale Dæhlen ja Lucia Koxvold täyttävät sankoja.	8.7.2006
P7080519	Ingrid Brødholt ja Grethe Pedersen täyttävät kottikärryjä.	8.7.2006
P7080520	Grethe Pedersen, Lucia Koxvold ja Hege Vatnaland täyttävät sankoja.	8.7.2006
P7080521	Ingrid Brødholt jättää jäähyväiset kaivaukselle.	8.7.2006
P7080522	Tuija Rankama pakkaa kaivaustarvikkeita.	8.7.2006
P7080523	Kaivausleirin purku; Tuija Rankama pakkaa.	8.7.2006

KARTTALUETTELO

N:o	Kartta	MK	Koko
1	Yleiskartta	1:500	A3
2	Pintavaaituskartta	1:50	A3
3	Pintavaaituskartta, koeruudut	1:50	A4
4	Tasokartta taso 0, pohjoisosa	1:20	A3
5	Tasokartta taso 0, eteläosa	1:20	A3
6	Tasokartta taso 1, pohjoisosa	1:20	A3
7	Tasokartta taso 1, eteläosa	1:20	A3
8	Tasokartta taso 2, pohjoisosa	1:20	A3
9	Tasokartta taso 2, eteläosa	1:20	A3
10	Tasokartta taso 3, pohjoisosa	1:20	A3
11	Tasokartta taso 3, eteläosa	1:20	A3
12	Tasokartta taso 4	1:20	A3
13	Tasokartta taso 5	1:20	A4
14	Tasokartta taso 6	1:20	A4
15	Tasokartta taso 7	1:20	A4
16	Tasokartta ruutu 320/362 tasot 0-1	1:20	A4
17	Tasokartta ruudut 325-326/364 tasot 0-1	1:20	A4
18	Tasokartta ruutu 325/364 tasot 2-3	1:20	A4
19	Tasokartta ruutu 333/370 tasot 0-1	1:20	A4
20	Tasokartta ruutu 337/367 tasot 0-1	1:20	A4
21	Tasokartta ruutu 340/373 tasot 0-1	1:20	A4

F2 Kaivausalue merkittynä naruilla, etelästä.

F6 Kaivausalue tasossa 0, koillisesta.

F13 Eteläosa tasossa 1, lännestä.

F15 Pohjoisosa tasossa 1, etelästä.

F20 Pohjoisosa tasossa 1, kaakosta.

F26 Kaista y=355
tasossa 0, etelästä.

F27 Kaista x=319 tasossa 1 (vas.), idästä;
oikealla kaista x=320 t. 1 vaaittuna.

F29 Kaista y=355
tasossa 1, etelästä.

F33 Eteläosa tasossa 2, lännestä.

F39 Kaivausalue tasossa 2, pohjoisesta.

F55 Eteläosa tasossa 3, lännestä.

F77 Pohjoisosa tasossa 3, lännestä.

F76 Pohjoisosa tasossa 3, idästä.

F71 Pohjoisosa, itälaidan ruudut
324-325/359 tasossa 3, idästä.

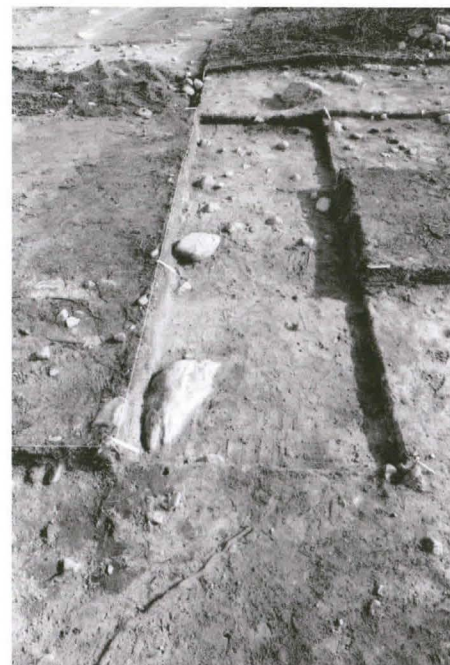
F61 Ruutu 326/358 tasossa 1, lännestä.

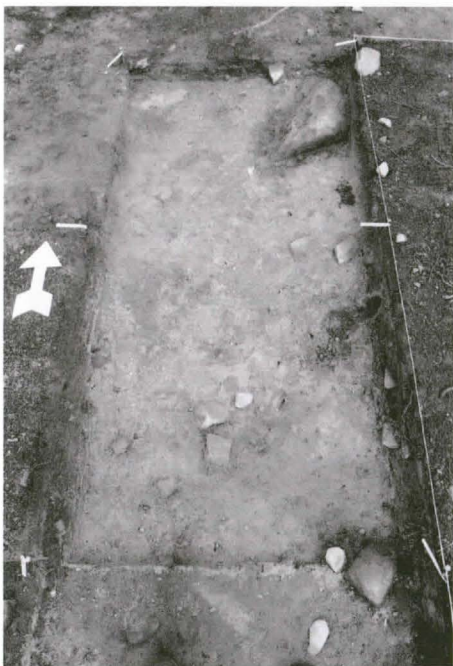
F66 Ruutu 326/358 tasossa 2, idästä.

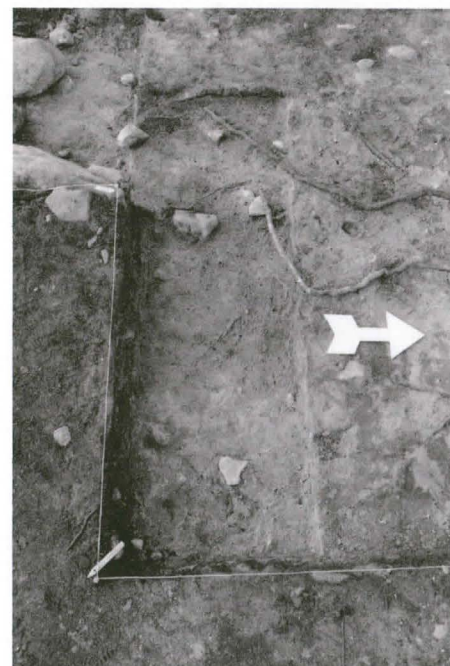
F64 Eteläosa, ruudut
321-323/358 tasossa
4, pohjoisesta.

F70 Eteläosa, ruudut
321-323/358 tasossa
5, pohjoisesta.

F74 Eteläosa, ruudut
322-323/358 tasossa
6, etelästä.

F86 Pohjoisosa tasossa
5, ruutujen 324/358-358
eteläreuna idästä.

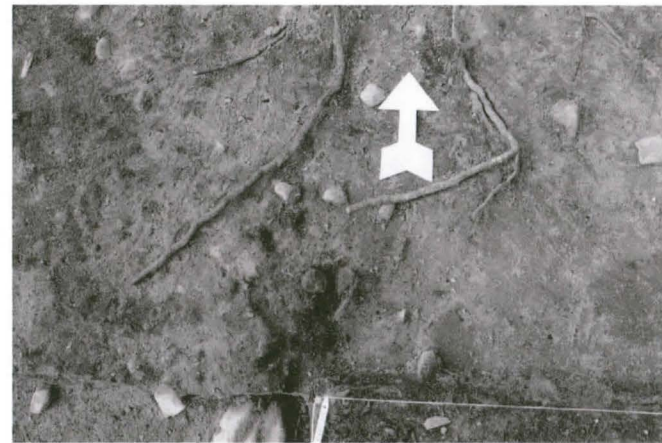
F75 Eteläosa, ruutu 323/358 tasossa 6, idästä. Huom. "myyränkolomakkara".

F81 Eteläosa, ruutu 323/358 tasossa 7, etelästä.

F82 Pohjoisosan eteläpuoli tasossa 4, idästä.

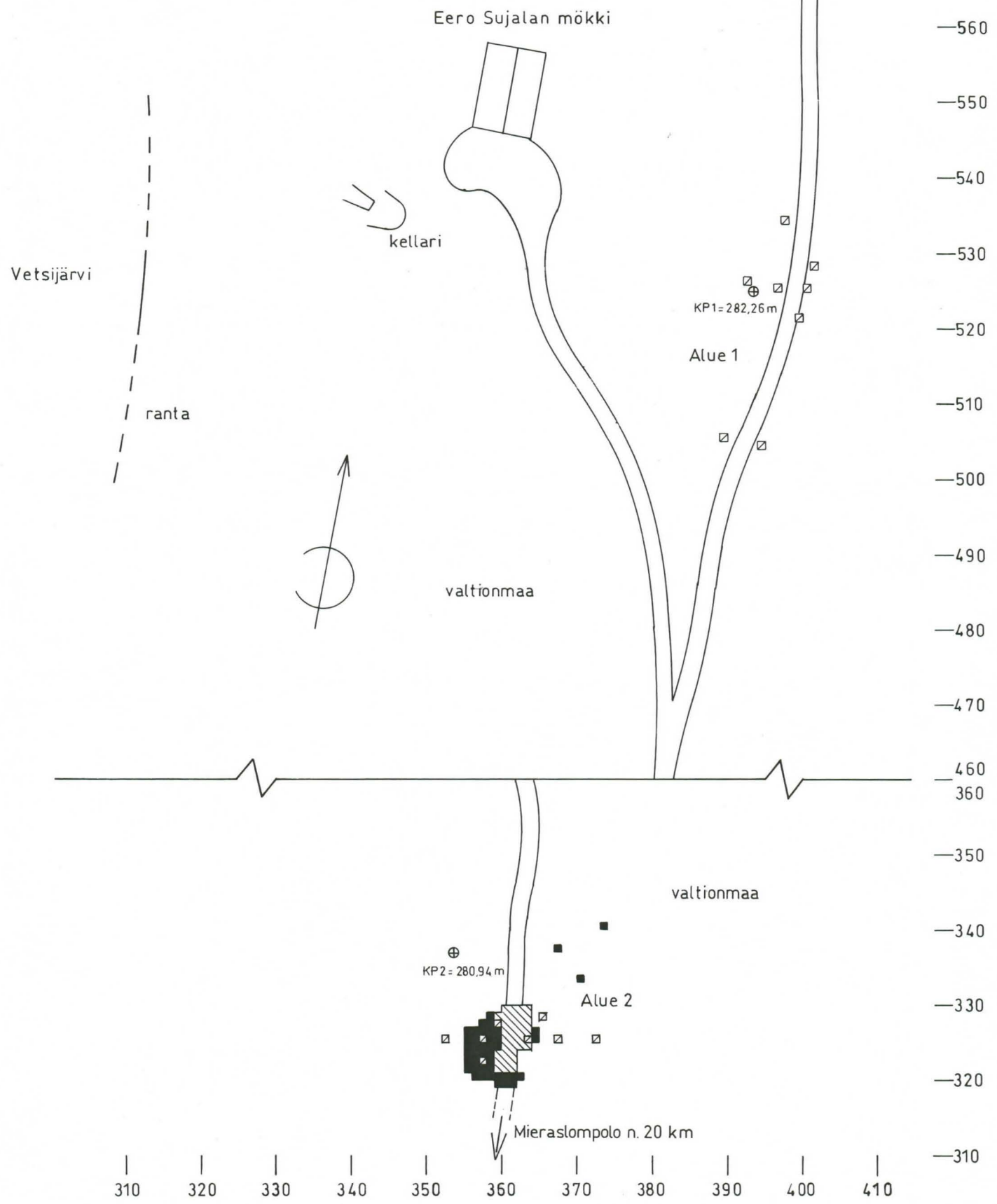

F83 Pohjoisosaa, nokimaa ja luukeskittymä ruudun 324/358 SW kulmassa, taso 4.

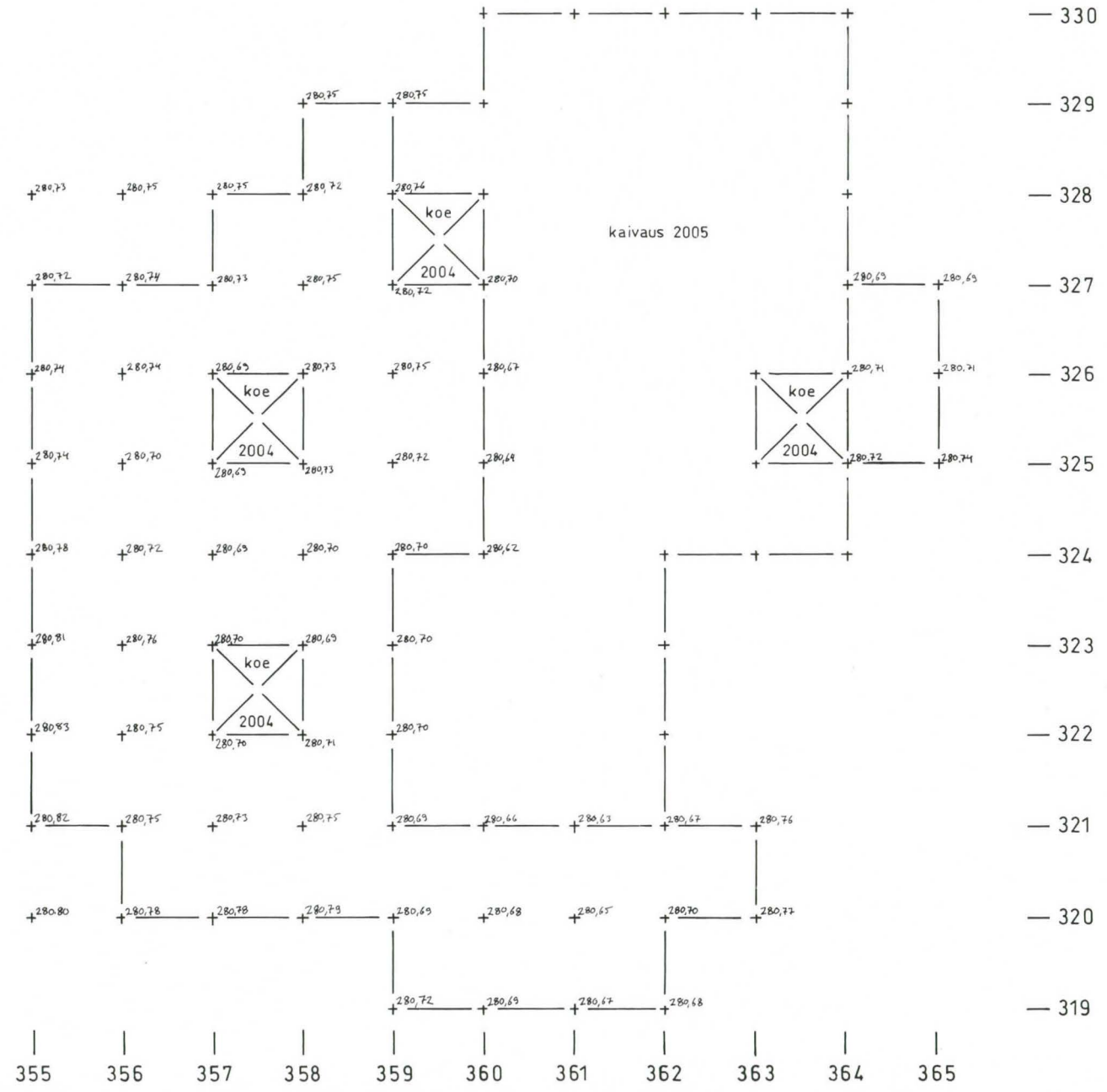
UTSJOKI 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J.Kankaanpää & T.Rankama 2006
 Yleiskartta 1:500
 ◻ = koeruutu 2004   ◻ = kaivaus 2005   ■ = kaivaus 2006
 0 25m

360 370 380 390 400 410
 | | | | | |
 25 —590

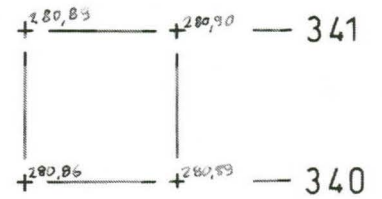
—580
 —570
 —560
 —550
 —540
 —530
 —520
 —510
 —500
 —490
 —480
 —470
 —460
 360
 —350
 —340
 —330
 —320
 —310

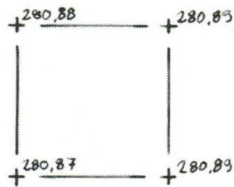
UTSJOKI ³⁷⁷ 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J.Kankaanpää & T.Rankama 2006
 Pintavaaituskartta MK 1:50
 piirt. T.Rankama 19. & 26.6.2006
 korkeudet metrejä m.p.y.

UTSJOKI ³⁷¹ 226 VETSIJARVI 7 SUJALA
 J. Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Koeruutujen pintavaaituskartta MK 1:50
 piirt. T. Rankama 2.7.2006
 Korkeudet metrejä m.p.y.

— 339

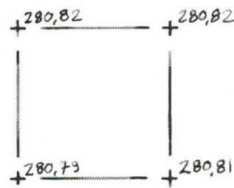

— 338

— 337

— 336

— 335

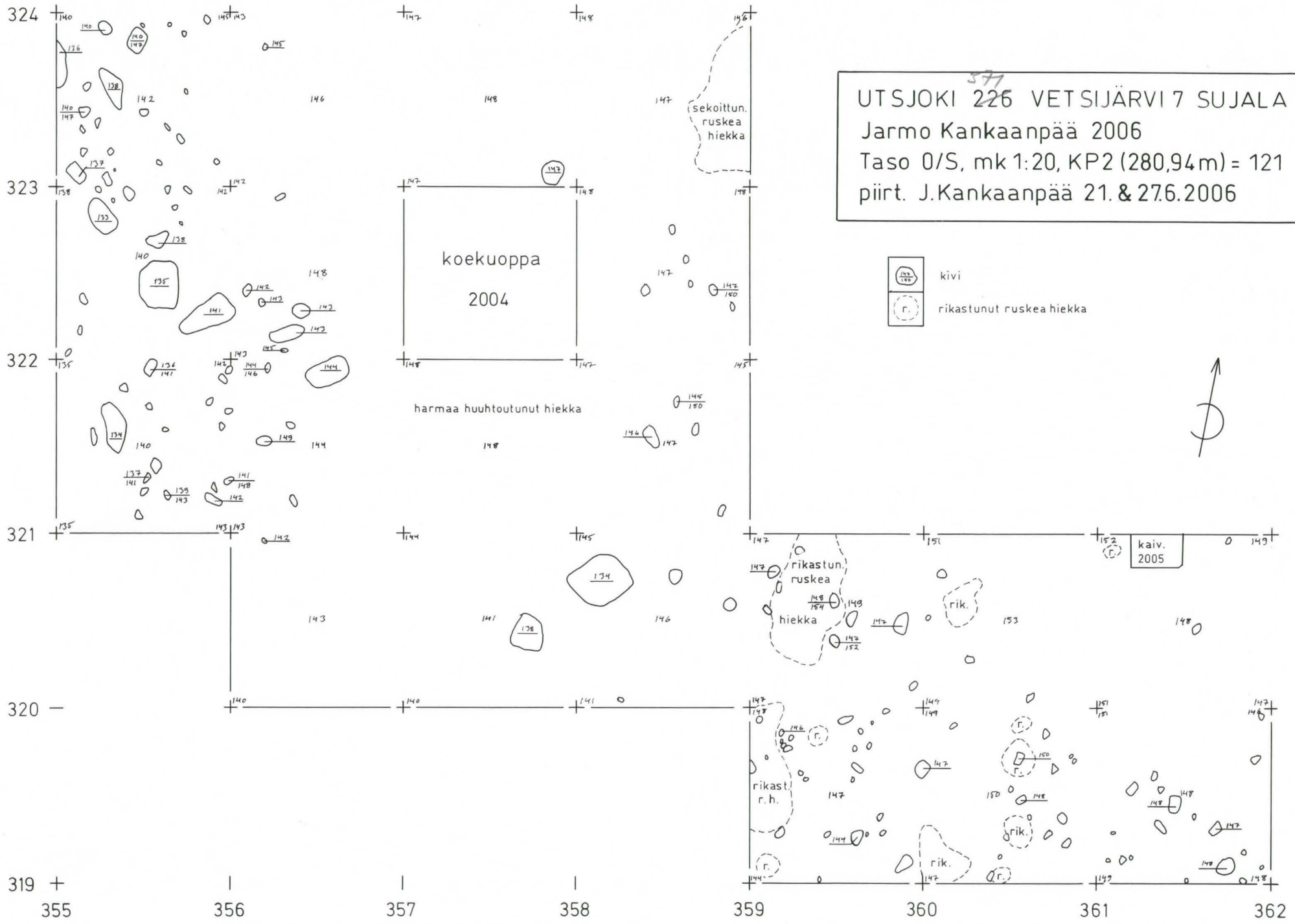

— 334

— 333

| 367 | 368 | 369 | 370 | 371 | 372 | 373 | 374

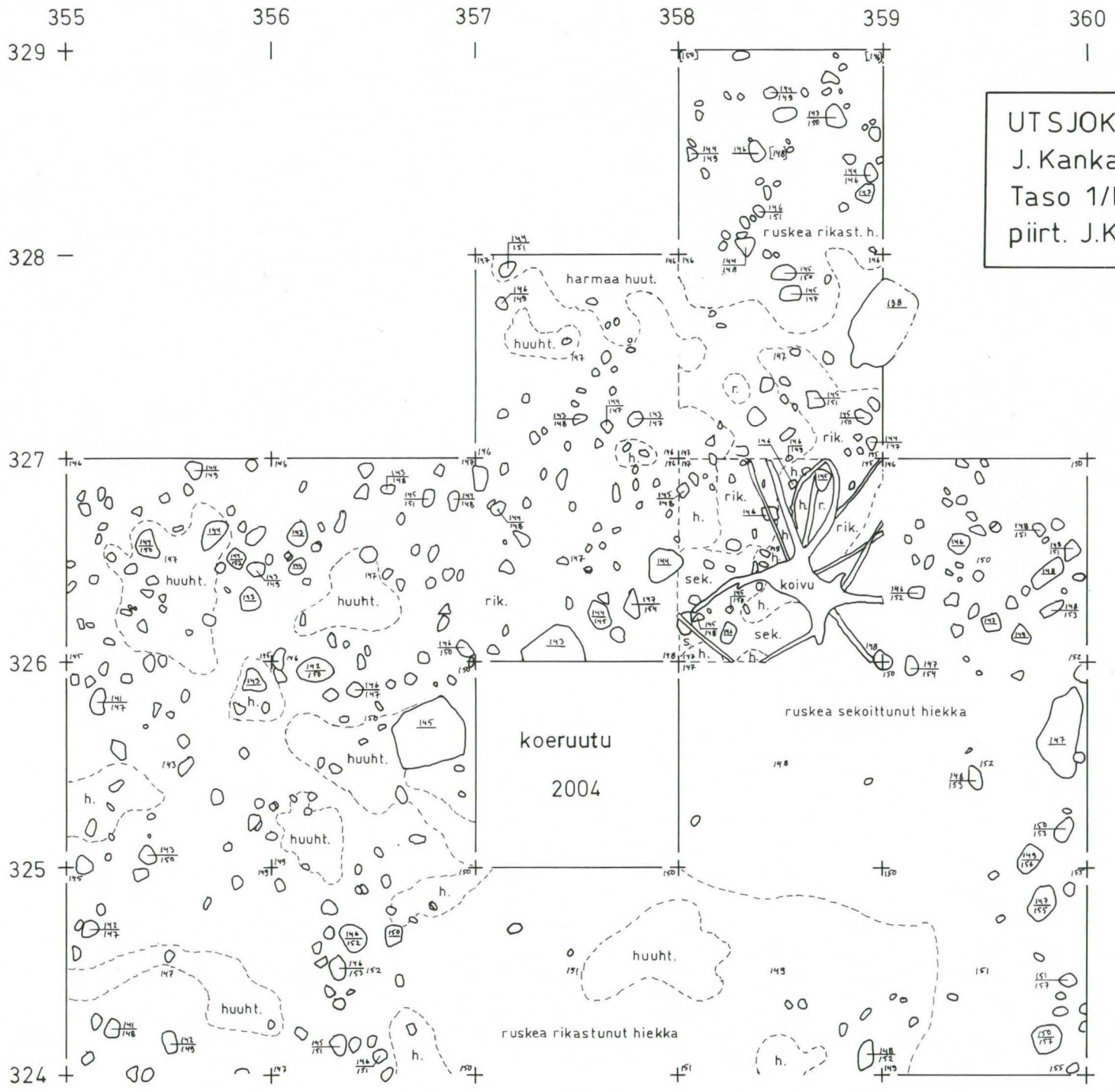

577
 UTSJOKI 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 Jarmo Kankaanpää 2006
 Taso 0/S, mk 1:20, KP2 (280,94m) = 121
 piirt. J.Kankaanpää 21. & 27.6.2006

- kivi
- rikastunut ruskea hiekka

UTSJOKI ³⁷⁷ 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J. Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Taso 1/N, mk 1:20, KP2 (280,94 m) = 121
 piirt. J. Kankaanpää 27.6.2006

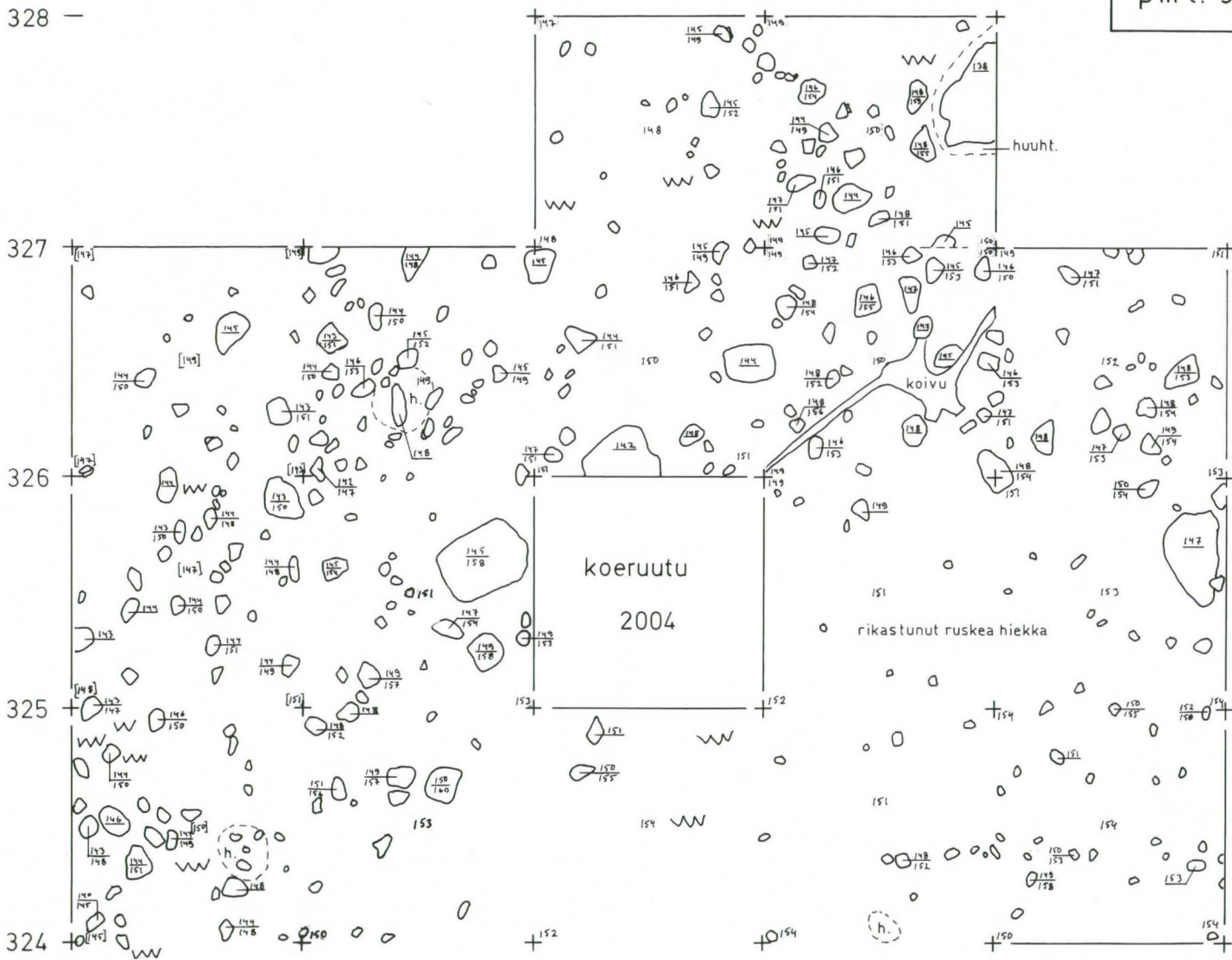
	kivi
r.	ruskea rikastunut hiekka
h.	harmmaa huuhtoutunut hiekka
s.	ruskea sekoittunut hiekka

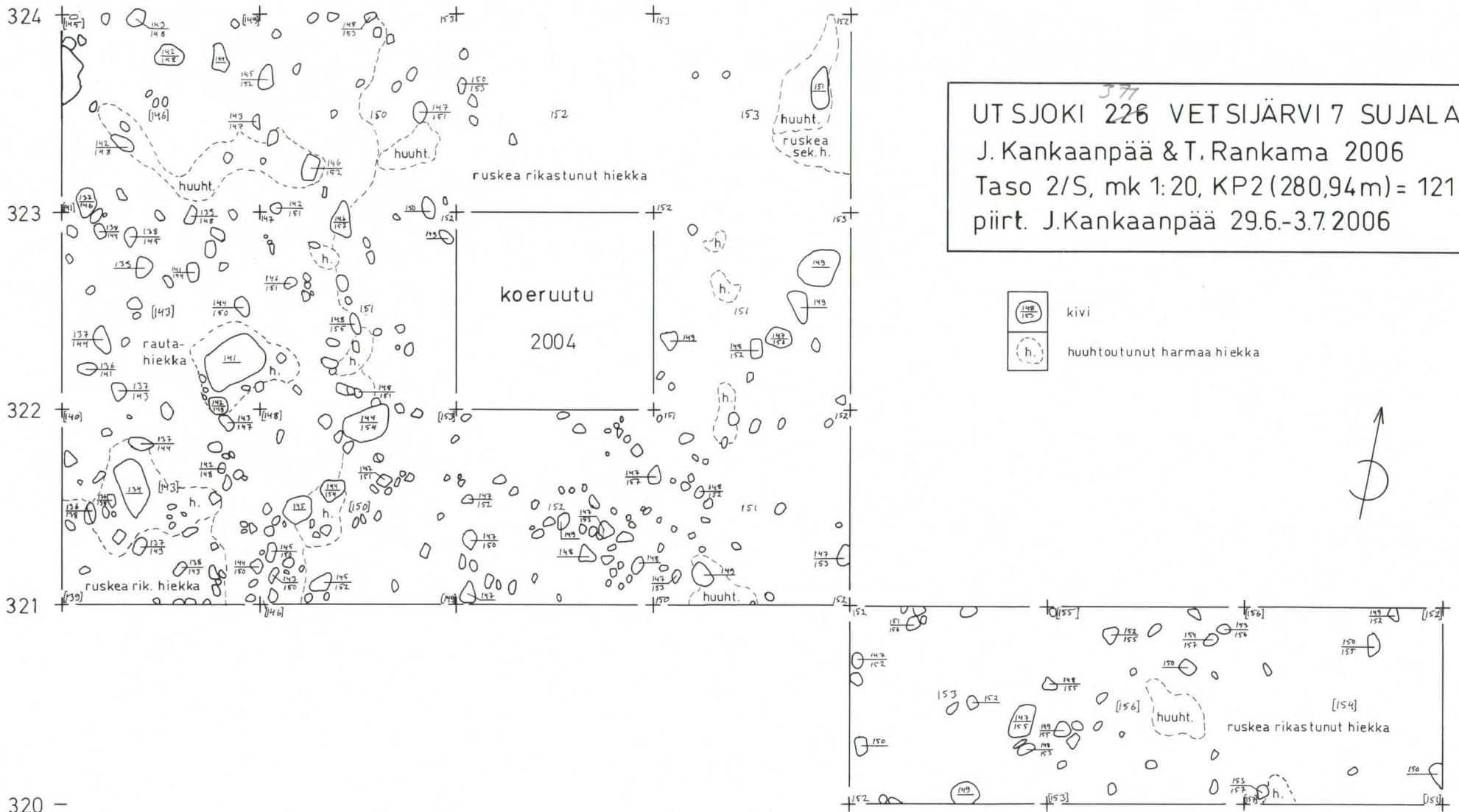

355 | 356 | 357 | 358 | 359 | 360

377
 UTSJOKI 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J. Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Taso 2/N, mk 1 20, KP2 (280,94 m) = 121
 piirt. J. Kankaanpää 3.7., T. Rankama 6.7.06

- kivi
- rautahiekka
- harmaa huuhtoutunut hiekka

UT SJOKI 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J. Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Taso 2/S, mk 1:20, KP2 (280,94m) = 121
 piirt. J. Kankaanpää 29.6.-3.7.2006

- kivi
- huuhtoutunut harmaa hiekka

356

357

358

359

360

371
 UT SJOKI 226 VET SIJÄRVI 7 SUJALA
 J. Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Taso 3/N, mk 1:20, KP2 (280,94 m) = 121
 piirt. J. Kankaanpää 6.-7.7.2006

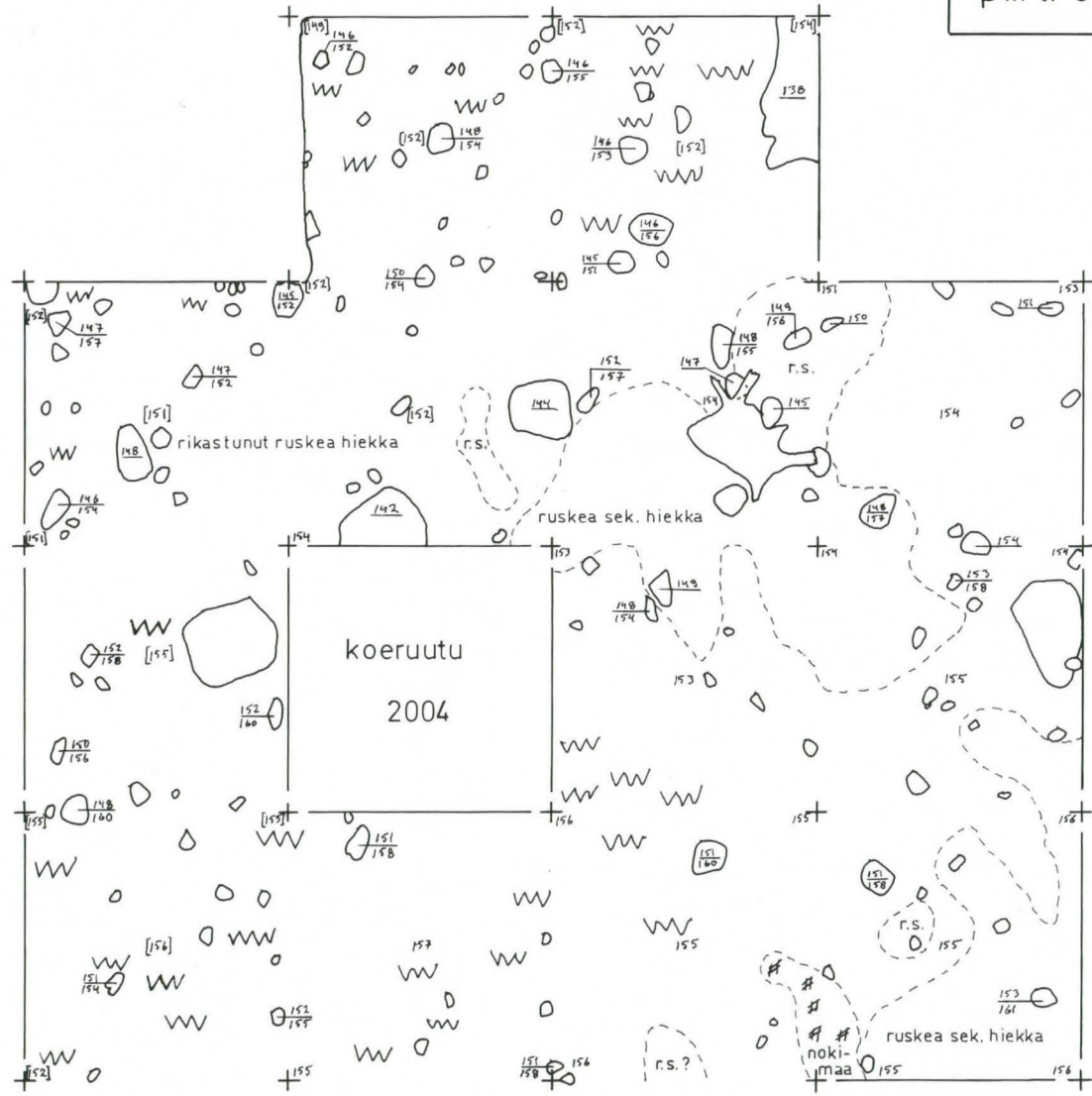
328 —

327 —

326 —

325 —

324 —

- kivij
- rautahiekka
- ruskea sekoittunut hiekka
- hiili ja noki

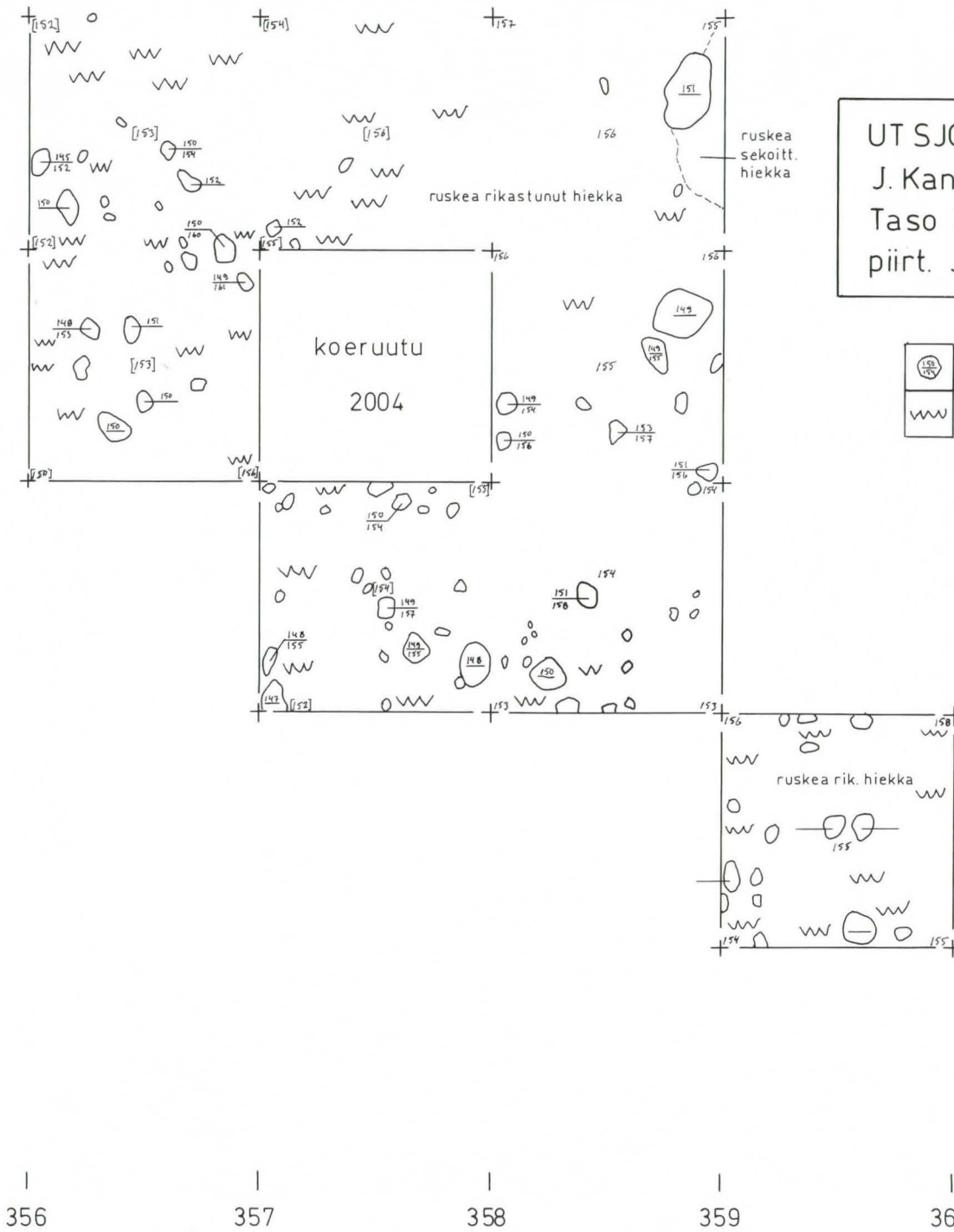
324 -

323 -

322 -

321 -

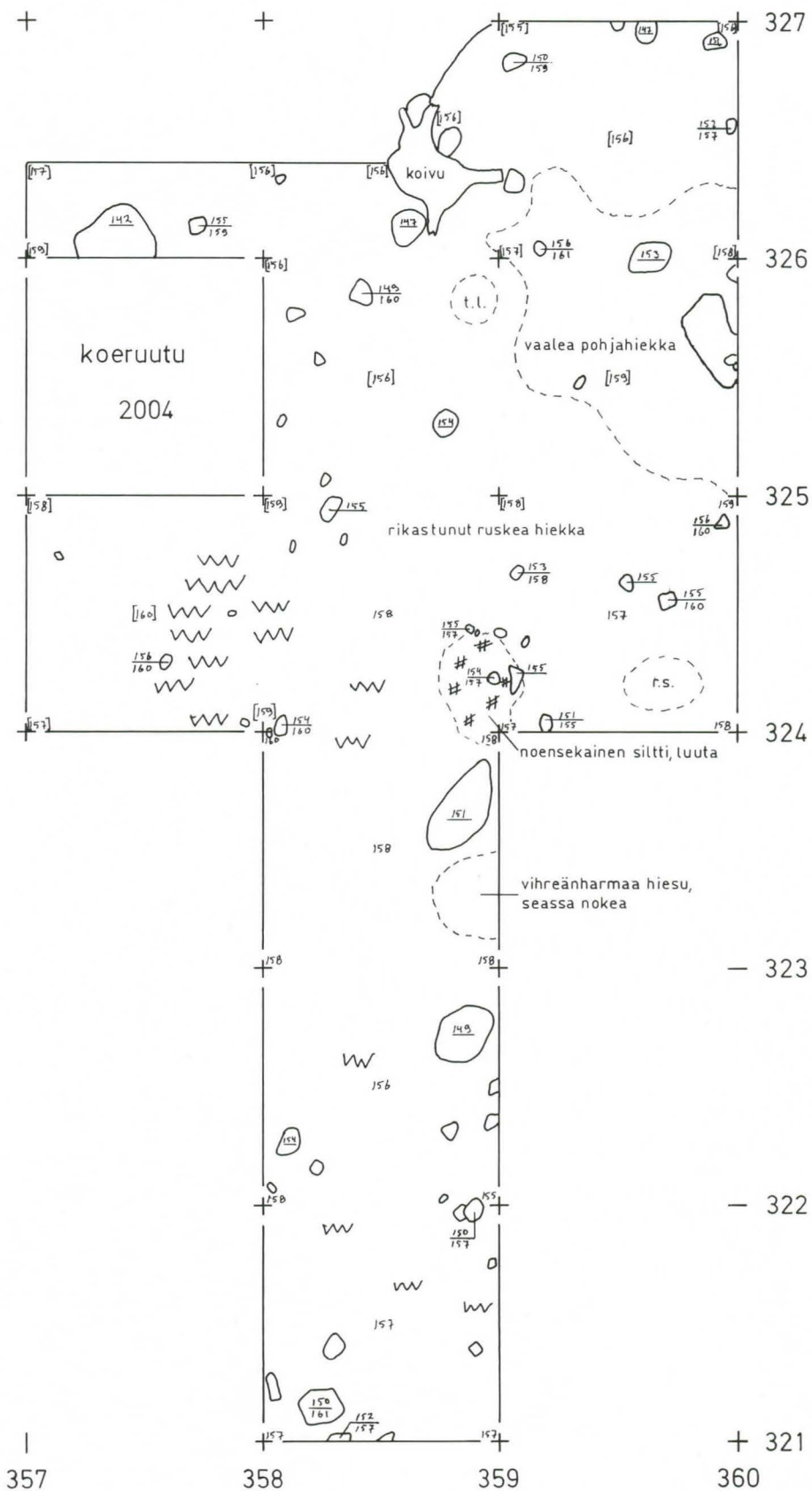
320 -

UTSJOKI 226 ³⁷⁷ VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J. Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Taso 3/S, mk 1:20, KP2 (289,94m) = 121
 piirt. J. Kankaanpää 5.7.2006

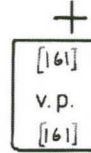
UT SJOKI 226 VET SIJÄRVI 7 SUJALA
 J. Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Taso 4, mk 1:20, KP2 (280,94 m) = 121
 piirt. J. Kankaanpää 6.-8.7.2006

	kivi
	rautahiekka
	ruskea sekoittunut hiekka
	tumma laikukas hiekka

UTSJOKI 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J.Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Taso 5, mk 1:20, KP2 (280,94 m) = 121
 piirt. J.Kankaanpää 6.-8.7.2006

37

+ 326

kivi

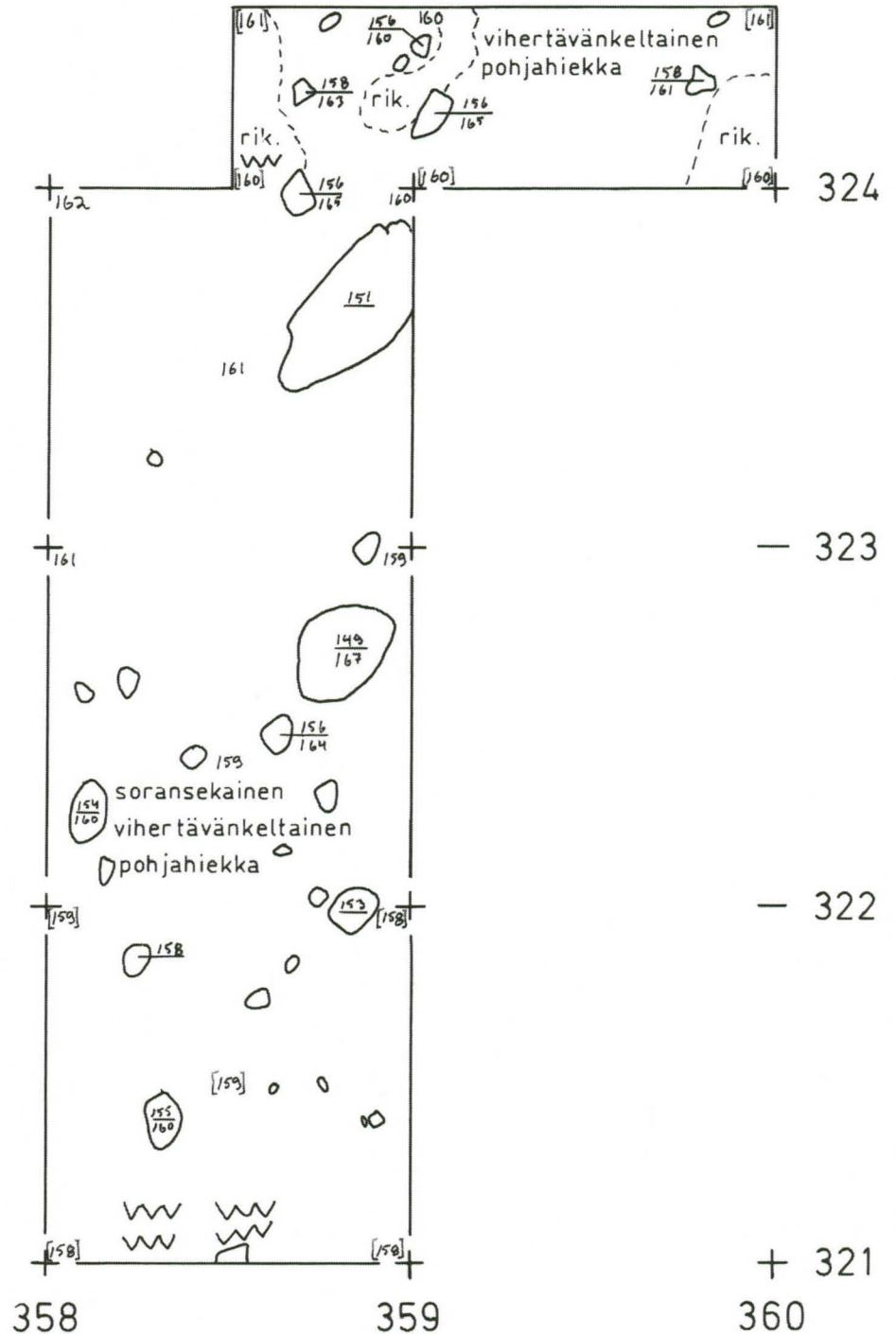
rautahiekka

rikastunut ruskea hiekka

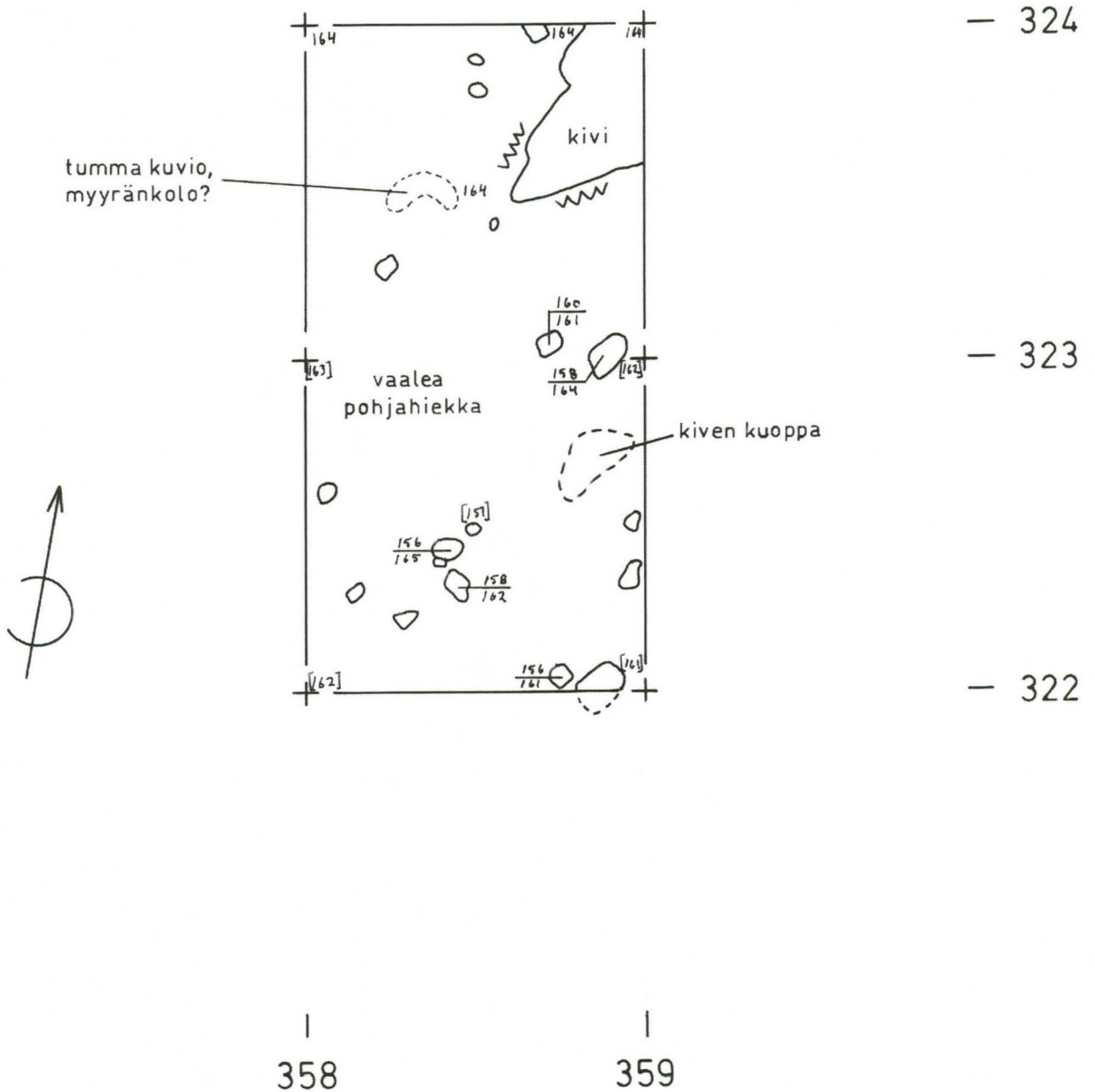
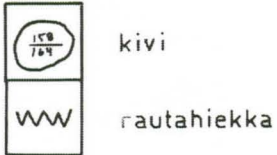
vihertävänharmaa pohjahiekka

+

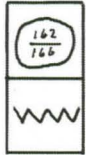
+ 325

UTSJOKI 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J.Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Taso 6, mk 1:20, KP2 (280,94 m) = 121
 piirt. J.Kankaanpää 7.7.2006

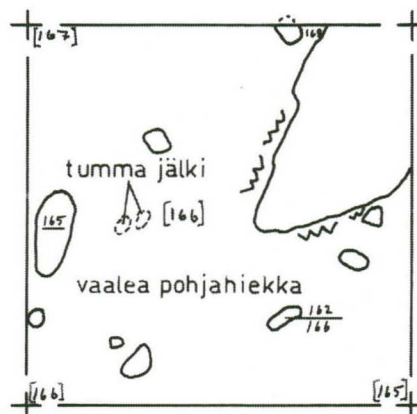

UTSJOKI ³²¹ 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J.Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Taso 7, mk 1:20, KP2 (280,94 m)=121
 piirt. J.Kankaanpää 7.7. 2006

kivi

rautahiekka

— 324

— 323

|
358|
359

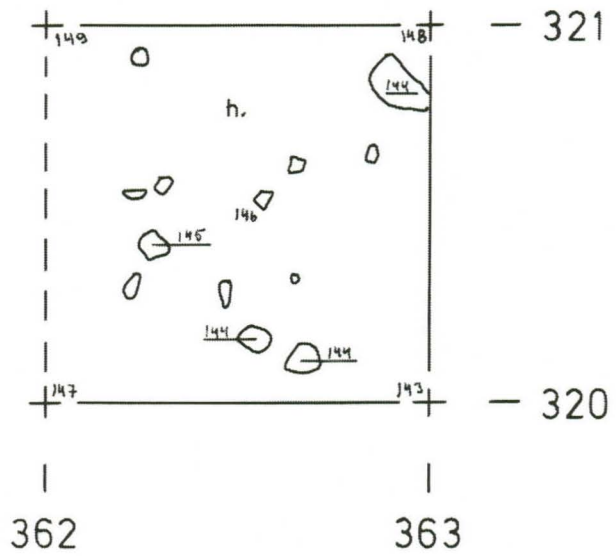

371
 UTSJOKI 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J.Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Ruutu 320/362 t. 0-1, mk 1:20, KP2=121
 piirt. I. Brødholt 3. & 6.7.2006

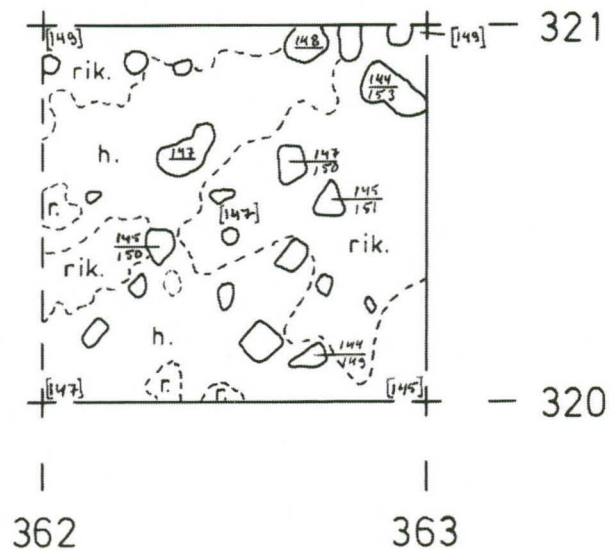

	kivi
h.	huuntoutunut harmaa hiekka
rik.	rikastunut ruskeä hiekka

Taso 0

Taso 1

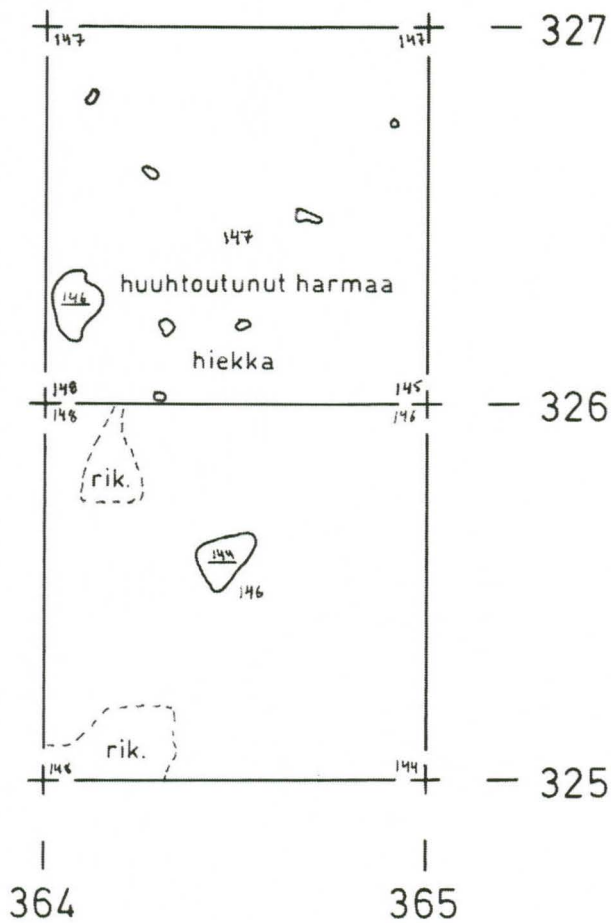

UTSJOKI 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J.Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Ruudut 325-326/364, mk 1:20, KP2=121
 325/364 tasot 0-1 piirt. A. Nesbakken
 326/364 tasot 0-1 piirt. T. Dæhlen 3.7.06

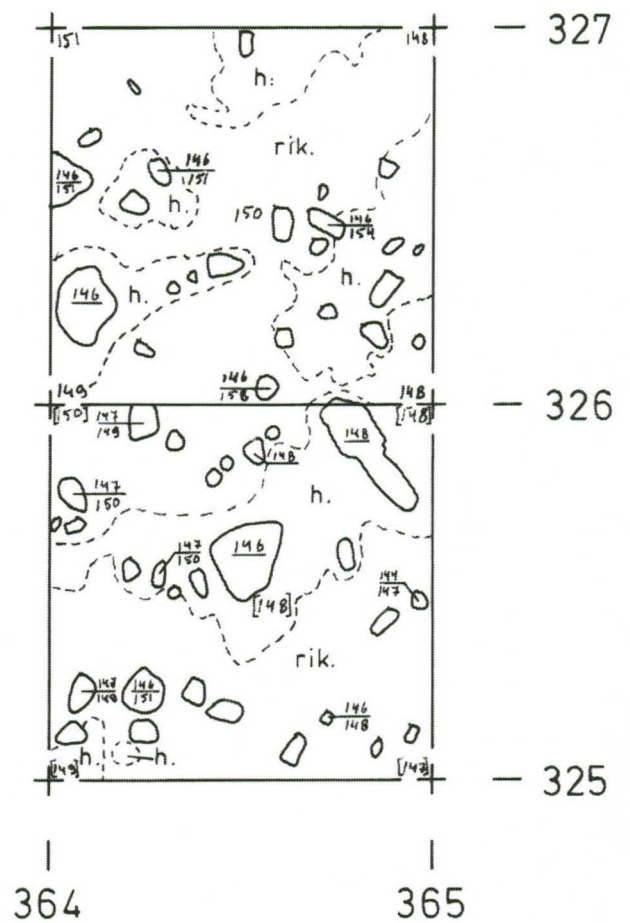

	kivi
	huuhtoutunut harmaa hiekka
	rikastunut ruskea hiekka

Taso 0

Taso 1

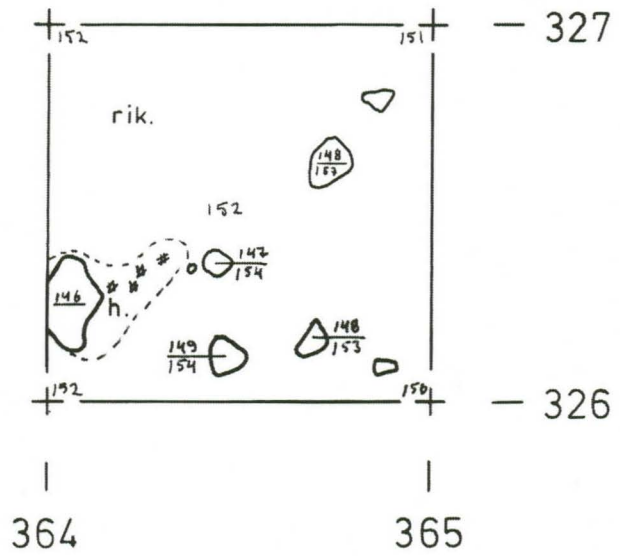

UTSJOKI 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J.Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Ruutu 326/364 t. 2-3, mk 1:20, KP2=121
 piirt. T.Dæhlen 7.7.2006

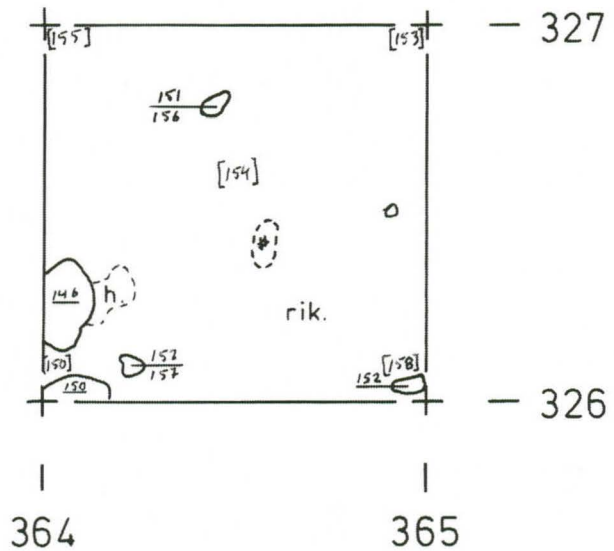

	kivi
h.	huuhtoutunut harmaa hiekka
rik.	rikastunut ruskea hiekka
#	hiili ja noki

Taso 2

Taso 3

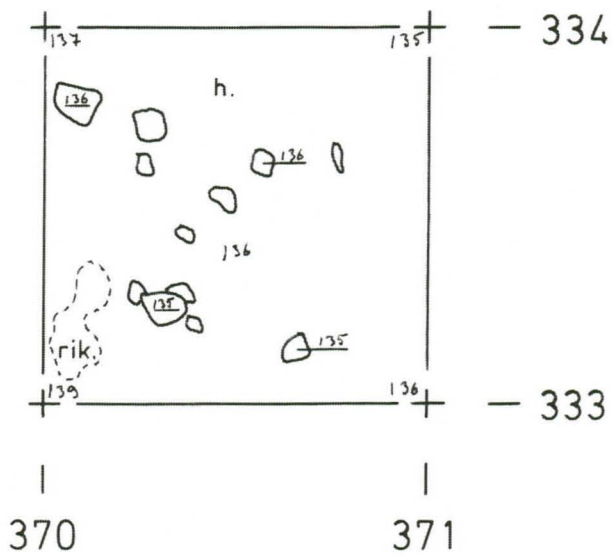

UTSJOKI ³⁷¹ 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J.Kank aanpää & T.Rank ama 2006
 Ruutu 333/370 t.0-1, mk 1:20, KP2=121
 piirt. L. Koxvold 3.7.2006

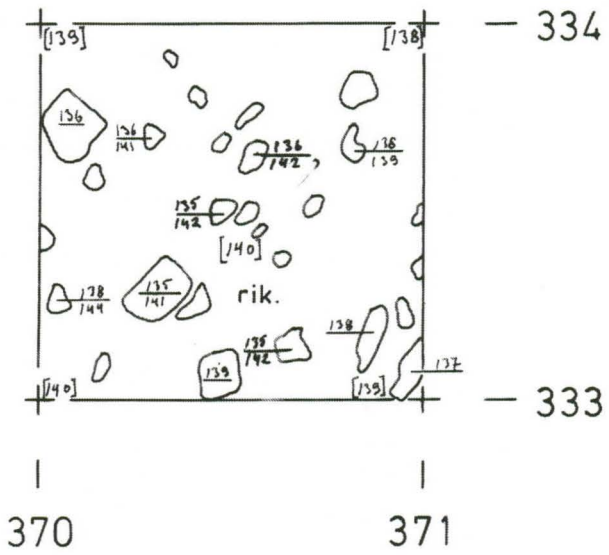

	kivi
h.	huuhtoutunut harmaa hiekka
rik.	rikastunut ruskea hiekka

Taso 0

Taso 1

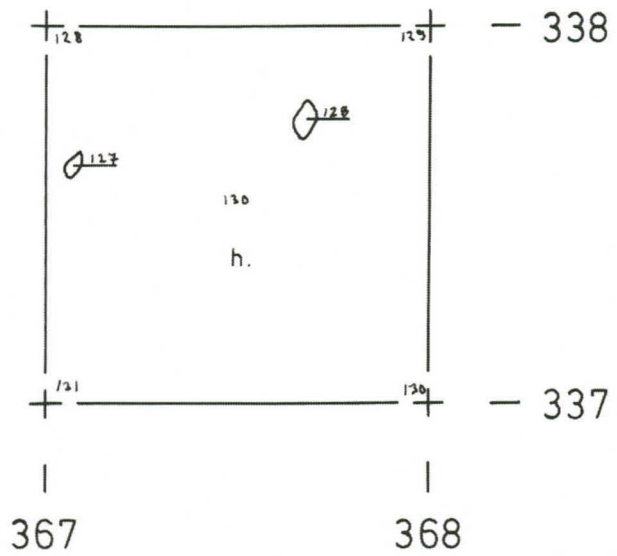

337
 UTSJOKI 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J.Kankaanpää & T. Rankama 2006
 Ruutu 337/367 t.0-1, mk 1:20, KP2=121
 piirt. H.Vatnaland 3.7.2006

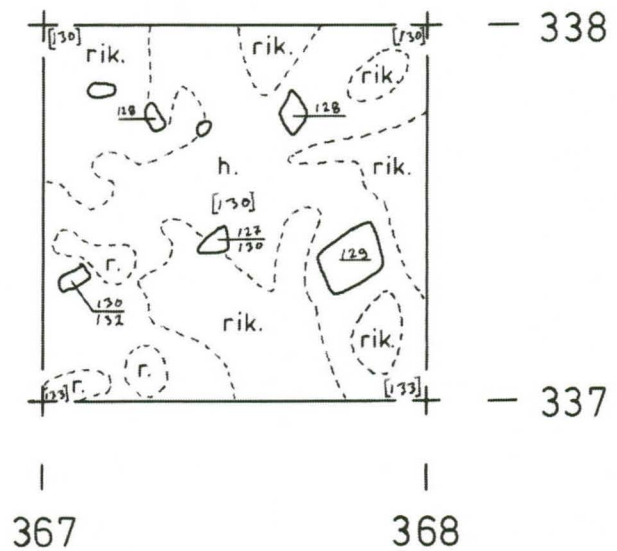

	kivi
h.	huuhtoutunut harmaa hiekka
rik.	rikastunut ruskea hiekka

Taso 0

Taso 1

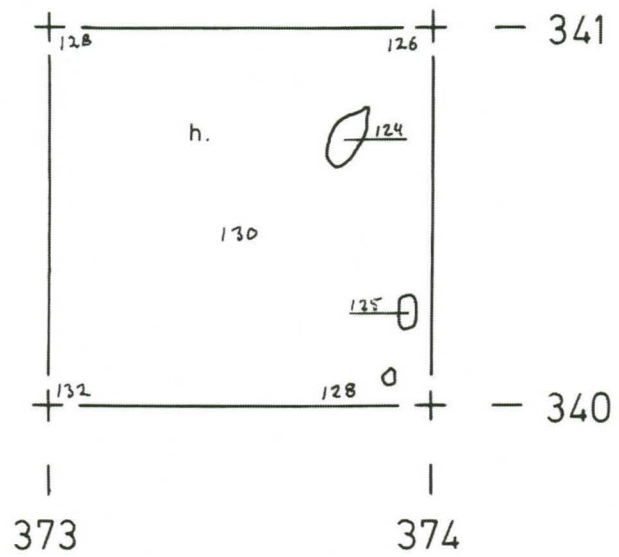

UTSJOKI 226 VETSIJÄRVI 7 SUJALA
 J.Kankaanpää & T.Rankama 2006
 Ruutu 340/373 t.0-1, mk 1:20, KP2=121
 piirt. G.Pedersen 3.7.2006

$\frac{126}{135}$	kivi
h.	huuhtoutunut harmaa hiekka
rik.	rikastunut ruskea hiekka

Taso 0

Taso 1

